

کتاب‌های
سه‌بعدی

آموزش کامل + تمرین + پرسش‌های چهارگزینه‌ای

حسابان ۲

کاظم اجلالی، ارشک حمیدی

۱۲

انتشارات
گرو

فصل اول

تابع

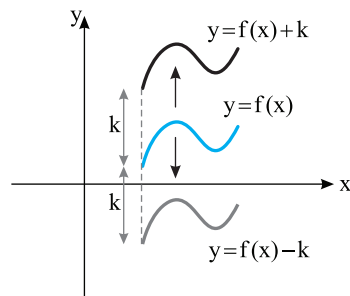
درس اول: تبدیل نمودار توابع

رسم نمودار به کمک نمودارهای دیگر

می‌توانیم نمودار برخی تابع‌ها را از روی نمودار تابع‌های دیگر رسم کنیم.

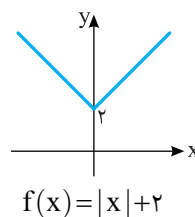
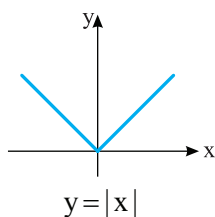
انتقال عمودی

فرض کنید نمودار تابع f را داریم، k عددی حقیقی است و $k > 0$.
 برای رسم نمودار تابع $y = f(x) + k$ کافی است نمودار تابع $y = f(x)$ را k واحد به بالا منتقل کنیم.
 برای رسم نمودار تابع $y = f(x) - k$ کافی است نمودار تابع $y = f(x)$ را k واحد به پایین منتقل کنیم.
 بنابراین نقطه $(x_0, y_0 + k)$ از نمودار تابع $y = f(x) + k$ متناظر با نقطه (x_0, y_0) از نمودار تابع $y = f(x)$ است.

مثال: برای رسم نمودار تابع $f(x) = |x| + 2$ به طریق زیر عمل می‌کنیم.

ابتدا نمودار تابع $y = |x|$ را رسم می‌کنیم، سپس آن را ۲ واحد به سمت بالا منتقل می‌کنیم:

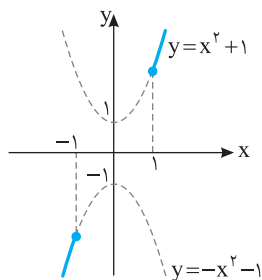
نمودار تابع زیر را رسم کنید.

مسئله ۱

$$f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & x \geq 1 \\ -x^2 - 1 & x \leq -1 \end{cases}$$

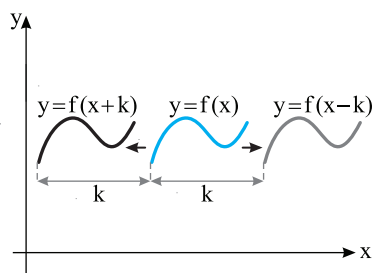
راه حل

ابتدا نمودار تابع های $y = x^2 + 1$ و $y = -x^2 - 1$ را رسم می کنیم، سپس قسمت هایی از آنها را که مربوط به بازه های دامنه f هستند، انتخاب می کنیم. توجه کنید که نمودار $y = x^2 + 1$ از انتقال نمودار $y = x^2$ به اندازه یک واحد به بالا به دست آمده است. همچنین نمودار $y = -x^2 - 1$ از انتقال نمودار $y = -x^2$ به اندازه یک واحد به پایین به دست آمده است.

انتقال افقی

فرض کنید نمودار تابع f را داریم، $k > 0$. برای رسم نمودار تابع $y = f(x+k)$ کافی است نمودار تابع $y = f(x)$ را k واحد به سمت چپ منتقل کنیم. برای رسم نمودار تابع $y = f(x-k)$ کافی است نمودار تابع $y = f(x)$ را k واحد به سمت راست منتقل کنیم. بنابراین نقطه $(x_0 - k, y_0)$ از نمودار تابع $y = f(x+k)$ متناظر با نقطه (x_0, y_0) از نمودار تابع $y = f(x)$ است.

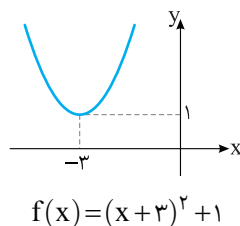
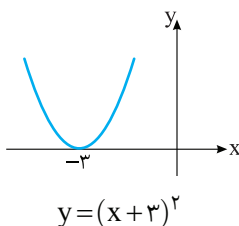
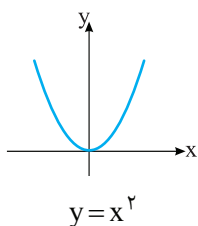

نمودار تابع $f(x) = x^2 + 6x + 10$ را رسم کنید.

مسئله ۲

راه حل

توجه کنید که $f(x) = (x+3)^2 + 1$. بنابراین، ابتدا نمودار $y = x^2$ را رسم کرده، سپس آن را ۳ واحد به سمت چپ و یک واحد به بالا منتقل می کنیم.

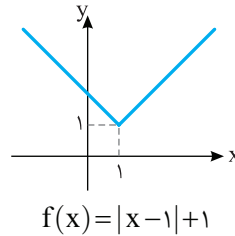
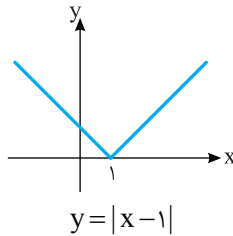
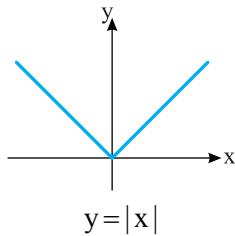

مسئله ۳

نمودار تابع $f(x) = |x-1| + 1$ را رسم کنید.

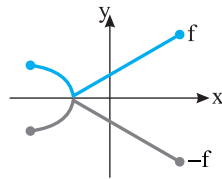
راه حل

ابتدا نمودار $y = |x|$ را رسم می‌کنیم. سپس این نمودار را ۱ واحد به سمت راست منتقل می‌کنیم تا نمودار $y = |x-1|$ به دست بیاید و در نهایت این نمودار را ۱ واحد به بالا منتقل می‌کنیم تا نمودار تابع f به دست بیاید.

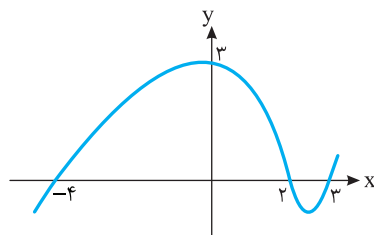
رسم نمودار تابع $y = -f(x)$ از روی نمودار تابع $y = f(x)$

نمودار تابع با ضابطه $y = -f(x)$ قرینه نمودار تابع با ضابطه $y = f(x)$ نسبت به محور x است. بنابراین نقطه $(x_0, -y_0)$ از نمودار تابع $y = -f(x)$ متناظر با نقطه (x_0, y_0) از نمودار تابع $y = f(x)$ است.

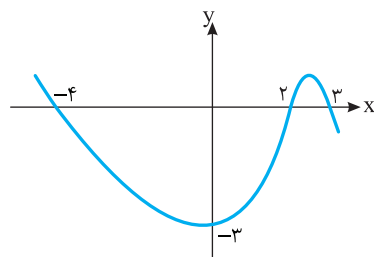
مسئله ۴

نمودار تابع f در شکل زیر رسم شده است. نمودار تابع $y = -f(x)$ را رسم کنید.

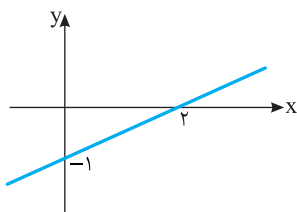
راه حل

باید قرینه نمودار را نسبت به محور x رسم کنیم تا نمودار تابع $y = -f(x)$ به دست بیاید.

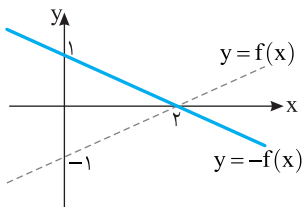
مسئله ۵

نمودار تابع f در شکل مقابل رسم شده است. نمودار تابع $y=1-f(x)$ را رسم کنید.

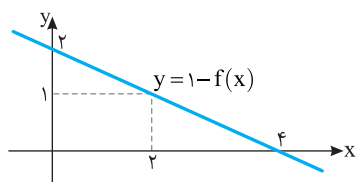

راه حل

ابتدا نمودار داده شده را نسبت به محور x قرینه می کنیم تا نمودار تابع $y=-f(x)$ به دست بیاید.

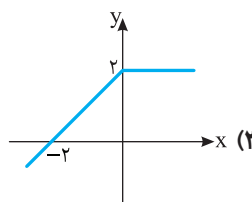
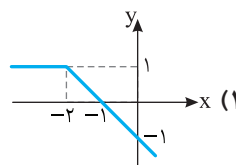
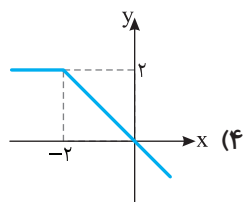
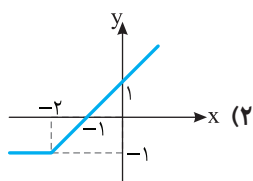
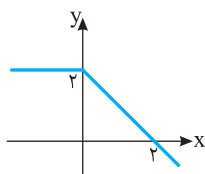

سپس، نمودار به دست آمده را ۱ واحد به بالا منتقل می کنیم تا نمودار تابع $y=1-f(x)$ به دست بیاید.

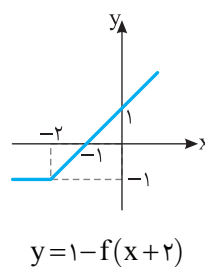
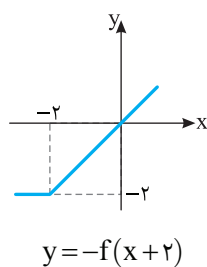
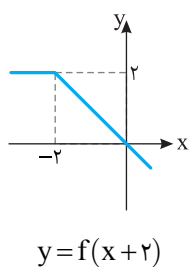
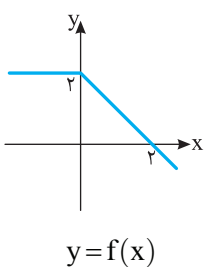
تست ۱

نمودار تابع f در شکل روبه رو رسم شده است. نمودار تابع $y=1-f(x+2)$ کدام است؟

راه حل

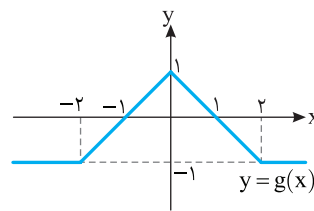
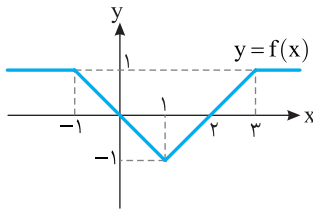
ابتدا نمودار $y=f(x)$ را ۲ واحد به سمت چپ منتقل می کنیم تا نمودار $y=f(x+2)$ به دست بیاید. سپس این نمودار را نسبت به محور x قرینه می کنیم تا نمودار $y=-f(x+2)$ به دست بیاید. در آخر، این نمودار را ۱ واحد به سمت بالا منتقل می کنیم تا نمودار $y=1-f(x+2)$ به دست بیاید.

تست

۲

نمودار تابع های f و g در شکل های زیر رسم شده است. تابع g کدام تابع است؟

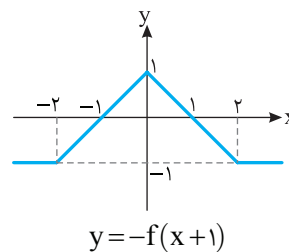
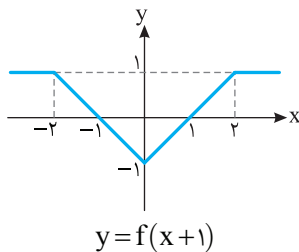
$$y = -f(x) - 1 \quad (۴)$$

$$y = -f(x-1) \quad (۳)$$

$$y = -f(x)+1 \quad (۲)$$

$$y = -f(x+1) \quad (۱)$$

ابتدا توجه کنید که اگر نمودار تابع f را ۱ واحد به سمت چپ منتقل کنیم، نمودار تابع $y = f(x+1)$ به دست می آید. اکنون اگر قرینه این نمودار را نسبت به محور x رسم کنیم، نمودار تابع g به دست می آید. بنابراین $g(x) = -f(x+1)$.

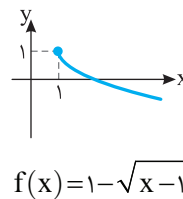
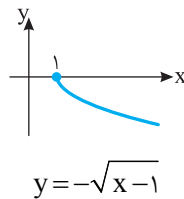
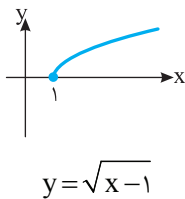
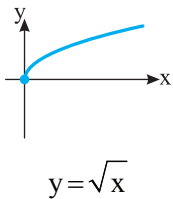
را حل

مسئله ۶

نمودار تابع $f(x) = 1 - \sqrt{x-1}$ را رسم کنید.

را حل

ابتدا نمودار تابع $y = \sqrt{x}$ را رسم می کنیم. سپس آن را یک واحد به سمت راست منتقل می کنیم تا نمودار تابع $y = \sqrt{x-1}$ به دست آید. نمودار اخیر را نسبت به محور طول ها قرینه می کنیم تا نمودار تابع $y = -\sqrt{x-1}$ به دست آید. اکنون این نمودار را یک واحد به بالا منتقل می کنیم تا نمودار تابع f رسم شود.

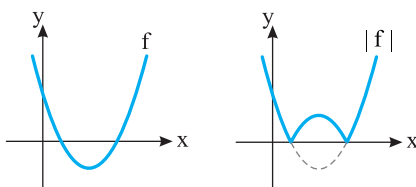

رسم نمودار تابع $y = |f(x)|$ از روی نمودار تابع $y = f(x)$

توجه کنید که

$$|f(x)| = \begin{cases} f(x) & f(x) \geq 0 \\ -f(x) & f(x) < 0 \end{cases}$$

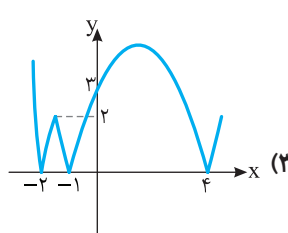
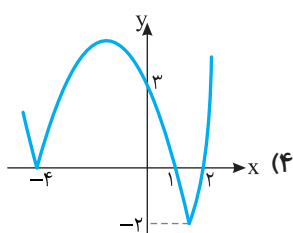
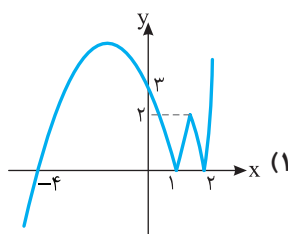
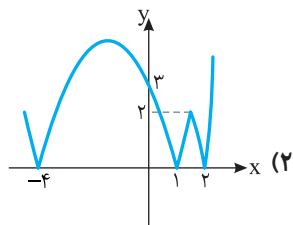
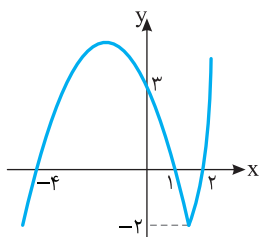
بنابراین نمودار تابع $|f|$ به ازای x هایی که $f(x) \geq 0$ همان نمودار تابع f است و به ازای x هایی که $f(x) < 0$ ، قرینه نمودار تابع f نسبت به محور x است.

برای رسم نمودار تابع با ضابطه $y = |f(x)|$ از روی نمودار تابع با ضابطه $y = f(x)$ ، قرینه قسمت هایی را که زیر محور x است نسبت به محور x رسم می کنیم و این قسمت ها را حذف می کنیم.

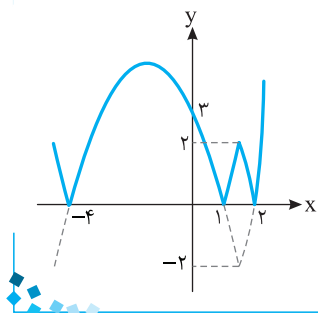
تست ۳

نمودار تابع f در شکل مقابل رسم شده است. نمودار تابع $y = |f(x)|$ کدام است؟

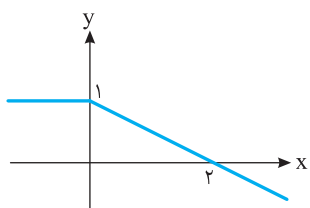
را حل

باید قرینه قسمتی از نمودار f را که زیر محور x است رسم کنیم، سپس این قسمت را حذف کنیم. به این ترتیب نمودار گزینه (۲) به دست می‌آید.

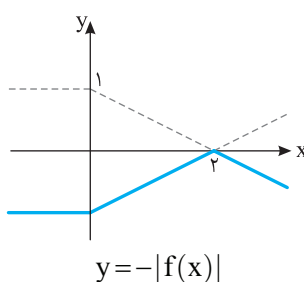
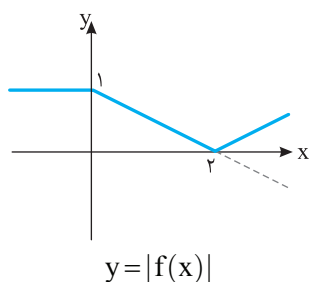
مسئله ۷

نمودار تابع f در شکل مقابل رسم شده است. نمودار تابع $y = -|f(x)|$ را رسم کنید.

را حل

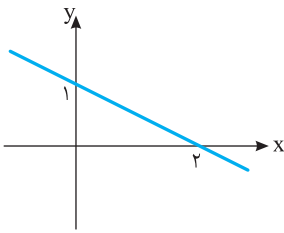
ابتدا قرینه قسمتی از نمودار را که زیر محور x است رسم می‌کنیم، سپس قسمتی را که زیر محور x است حذف می‌کنیم تا نمودار تابع $y = |f(x)|$ به دست بیاید. سپس قرینه نمودار به دست آمده را نسبت به محور x رسم می‌کنیم تا نمودار تابع $y = -|f(x)|$ به دست بیاید.

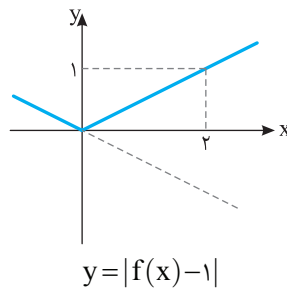
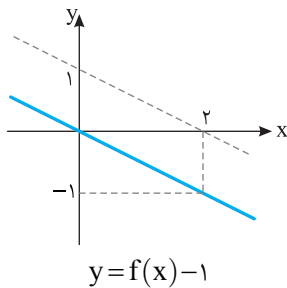
مسئله ۸

نمودار تابع f در شکل روبه‌رو رسم شده است. نمودار تابع $y = |1 - f(x)|$ را رسم کنید.

راه‌حل

ابتدا توجه کنید که $y = |1 - f(x)| = |f(x) - 1|$. بنابراین ابتدا نمودار $y = f(x) - 1$ را رسم می‌کنیم، سپس قرینه قسمتی از آن را که زیر محور x است نسبت به محور x پیدا می‌کنیم و قسمتی را که زیر محور x است حذف می‌کنیم.

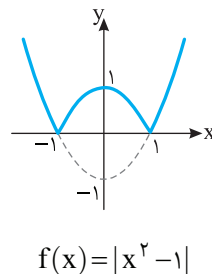
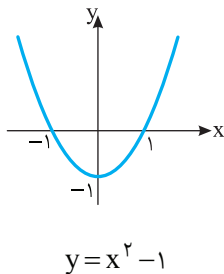

مسئله ۹

نمودار تابع $f(x) = |x^2 - 1|$ را رسم کنید.

راه‌حل

ابتدا نمودار $y = x^2 - 1$ را رسم می‌کنیم. سپس قرینه قسمتی از آن را که زیر محور x است نسبت به محور x رسم می‌کنیم و قسمتی را که زیر محور x است حذف می‌کنیم تا نمودار تابع f به‌دست بیاید.

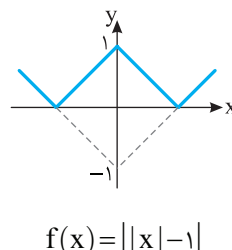
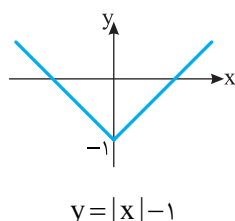
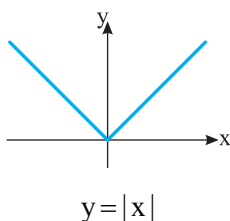

مسئله ۱۰

نمودار تابع $f(x) = ||x| - 1|$ را رسم کنید.

راه‌حل

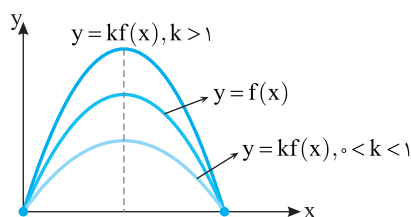
ابتدا نمودار تابع $y = |x|$ را رسم می‌کنیم، بعد ۱ واحد آن را پایین می‌آوریم تا نمودار $y = |x| - 1$ به‌دست بیاید. سپس قرینه قسمتی از این نمودار را که زیر محور x است نسبت به محور x پیدا می‌کنیم و قسمتی را که زیر محور x است حذف می‌کنیم تا نمودار تابع f به‌دست بیاید.

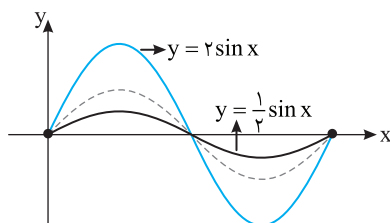
رسم نمودار تابع $y = kf(x)$ از روی نمودار تابع $y = f(x)$

اگر k عددی مثبت باشد، برای رسم نمودار تابع $y = kf(x)$ کافی است عرض هر نقطه روی نمودار تابع $y = f(x)$ را k برابر کنیم. اگر $k > 1$ ، نمودار تابع $y = kf(x)$ از انبساط عمودی نمودار تابع $y = f(x)$ به دست می‌آید و اگر $0 < k < 1$ ، نمودار تابع $y = kf(x)$ از انقباض عمودی نمودار تابع $y = f(x)$ به دست می‌آید. اگر k عددی منفی باشد، برای رسم نمودار تابع $y = kf(x)$ کافی است ابتدا نمودار تابع $y = |k|f(x)$ را رسم کنیم، سپس قرینه این نمودار را نسبت به محور x رسم کنیم. دامنه تابع $y = kf(x)$ همان دامنه تابع f است ولی هر مقدار در برد تابع $y = kf(x)$ ، k برابر مقدار متناظرش در برد تابع f است.

نقطه (x_0, ky_0) از نمودار تابع $y = kf(x)$ متناظر با نقطه (x_0, y_0) از نمودار تابع $y = f(x)$ است.

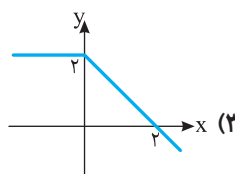
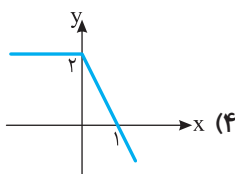
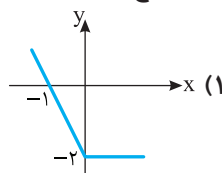
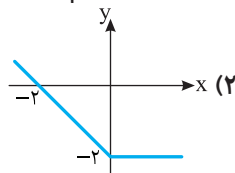
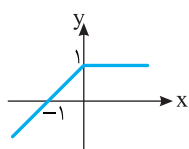

مثال: نمودار تابع‌های $y = \frac{1}{2} \sin x$ و $y = 2 \sin x$ را روی بازه $[0, 2\pi]$ در شکل زیر رسم کرده‌ایم.

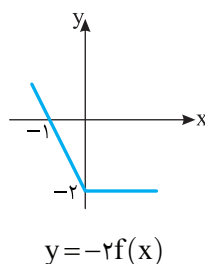
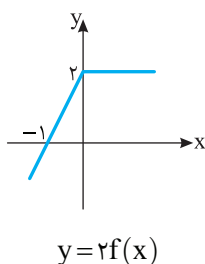
نمودار تابع f در شکل روبه‌رو رسم شده است. نمودار تابع $y = -2f(x)$ کدام است؟

تست ۴

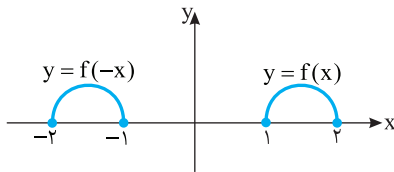

ابتدا نمودار تابع $y = 2f(x)$ را رسم می‌کنیم. برای این کار، عرض هر نقطه روی نمودار تابع $y = f(x)$ را ۲ برابر می‌کنیم. سپس قرینه این نمودار را نسبت به محور x رسم می‌کنیم تا نمودار تابع $y = -2f(x)$ به دست بیاید.

را حل

رسم نمودار تابع $y=f(-x)$ از روی نمودار تابع $y=f(x)$

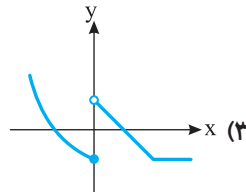
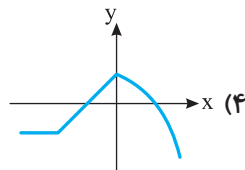
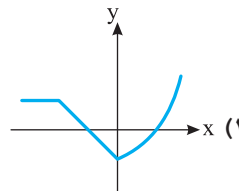
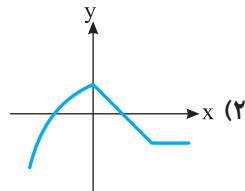
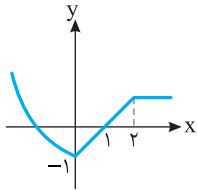

نمودار تابع با ضابطه $y=f(-x)$ قرینه نمودار تابع با ضابطه $y=f(x)$ نسبت به محور y است.

بنابراین نقطه $(-x_0, y_0)$ از نمودار تابع $y=f(-x)$ متناظر با نقطه (x_0, y_0) از نمودار تابع $y=f(x)$ است.

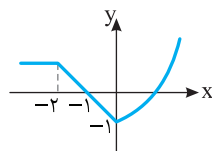
تست

نمودار تابع f در شکل مقابل رسم شده است. نمودار تابع $y=f(-x)$ کدام است؟

برای اینکه نمودار تابع $y=f(-x)$ را رسم کنیم، باید قرینه نمودار تابع f را نسبت به محور y رسم کنیم.

راه حل

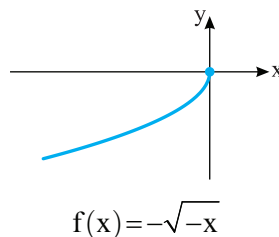
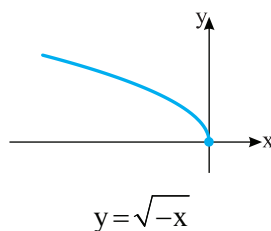
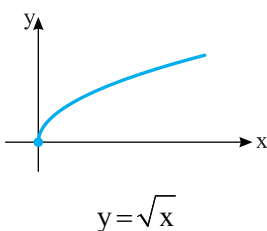

توضیح دهید نمودار تابع $f(x)=-\sqrt{-x}$ چگونه از روی نمودار تابع $y=\sqrt{x}$ به دست می آید.

مسئله ۱۱

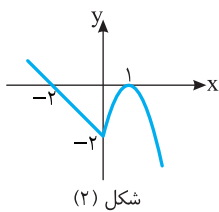
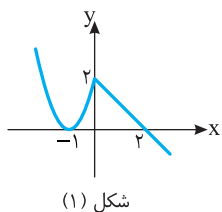
ابتدا نمودار تابع $y=\sqrt{x}$ را رسم می کنیم، سپس قرینه آن را نسبت به محور y رسم می کنیم تا نمودار تابع $y=\sqrt{-x}$ به دست بیاید و در نهایت این نمودار را نسبت به محور x قرینه می کنیم تا نمودار تابع f به دست بیاید.

راه حل

تست ۶

شکل (۱) نمودار تابع f است. شکل (۲) نمودار کدام تابع است؟

(۱) $y = f(-x)$

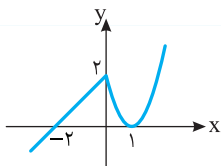
(۲) $y = -f(-x)$

(۳) $y = |f(x)|$

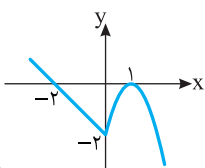
(۴) $y = -f(x)$

راه حل

برای اینکه نمودار تابع $y = f(-x)$ را به دست بیاوریم باید نمودار تابع f را نسبت به محور y قرینه کنیم، که می شود:

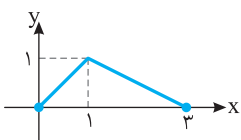

اکنون اگر این نمودار را نسبت به محور x قرینه کنیم، نمودار تابع $y = -f(-x)$ به دست می آید، که می شود:

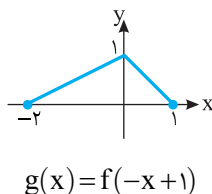
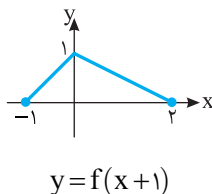
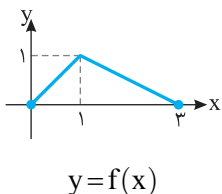
مسئله ۱۲

اگر نمودار تابع f به صورت مقابل باشد، نمودار تابع $g(x) = f(-x+1)$ را رسم کنید و دامنه و برد آن را مشخص کنید.

راه حل

برای رسم نمودار تابع g ابتدا نمودار تابع f را یک واحد به سمت چپ منتقل می کنیم، سپس قرینه آن را نسبت به محور y رسم می کنیم.

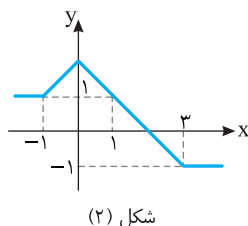
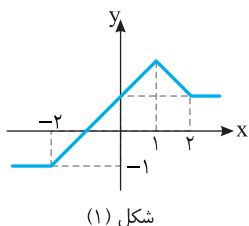

با توجه به نمودار تابع g دامنه و برد آن به صورت زیر مشخص می شوند:

$$D_g = [-2, 1], \quad R_g = [0, 1]$$

تست ۷

شکل (۱) نمودار تابع f است. شکل (۲) نمودار کدام تابع است؟

(۲) $y = f(-x-1)$

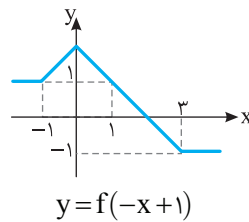
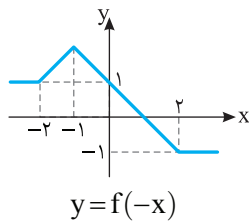
(۴) $y = f(-x+1)$

(۱) $y = -f(x+1)$

(۳) $y = -f(-x+1)$

راهنما

اگر قرینه نمودار تابع f را نسبت به محور y رسم کنیم، نمودار تابع $y=f(-x)$ به دست می‌آید. اکنون اگر این نمودار را یک واحد به سمت راست منتقل کنیم، نمودار تابع $y=f(-(x-1))=f(-x+1)$ به دست می‌آید، که همان نمودار شکل (۲) است.

رسم نمودار تابع $y=f(|x|)$ از روی نمودار تابع $y=f(x)$

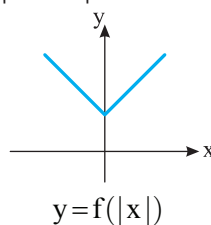
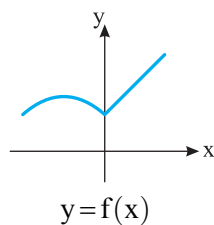
توجه کنید که

$$f(|x|) = \begin{cases} f(x) & x \geq 0 \\ f(-x) & x < 0 \end{cases}$$

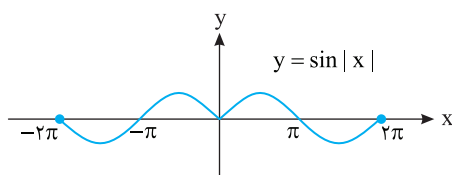
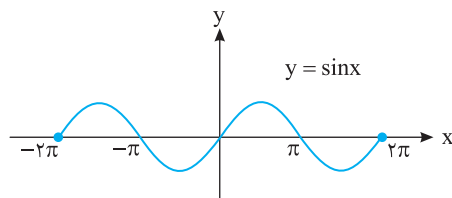
بنابراین نمودار تابع با ضابطه زیر

$$y=f(|x|)$$

به ازای $x \geq 0$ همان نمودار تابع f است و به ازای $x < 0$ قرینه قسمتی از نمودار f است که سمت راست محور y است. برای رسم نمودار تابع با ضابطه $y=f(|x|)$ از روی نمودار تابع با ضابطه $y=f(x)$ ، قسمتی از نمودار تابع f را که سمت چپ محور y است حذف می‌کنیم و قرینه قسمتی را که سمت راست محور y است نسبت به محور y رسم می‌کنیم.

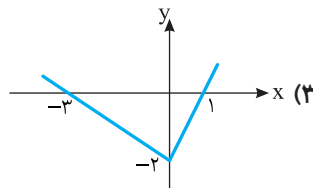
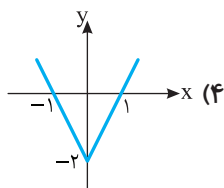
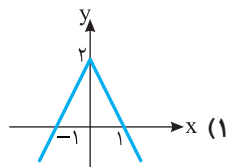
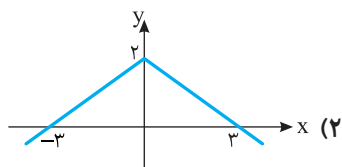
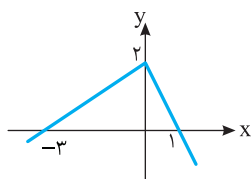

مثال: در شکل زیر نمودار تابع $y=\sin|x|$ را روی بازه $[-2\pi, 2\pi]$ رسم کرده‌ایم.

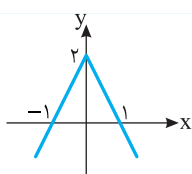
تست ۸

نمودار تابع f در شکل مقابل رسم شده است. نمودار تابع $y=f(|x|)$ کدام گزینه است؟

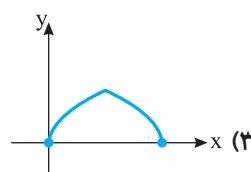
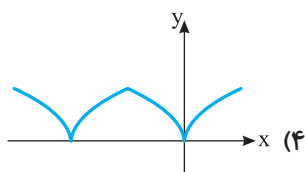
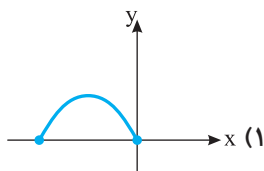
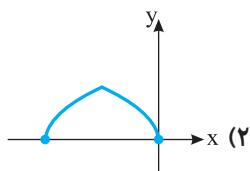
راه حل

برای رسم نمودار تابع $y=f(|x|)$ ، قسمتی از نمودار f را که سمت چپ محور y است حذف می‌کنیم و قرینه‌ی قسمتی را که سمت راست محور y است نسبت به محور y رسم می‌کنیم.

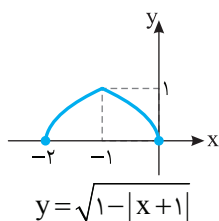
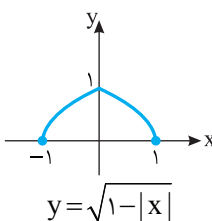
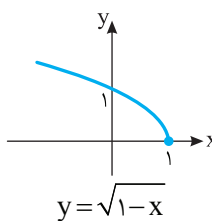
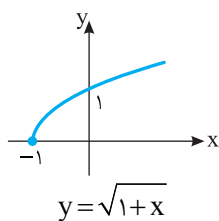
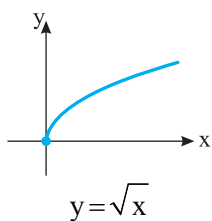
تست ۹

نمودار تابع $f(x)=\sqrt{1-|x+1|}$ کدام است؟

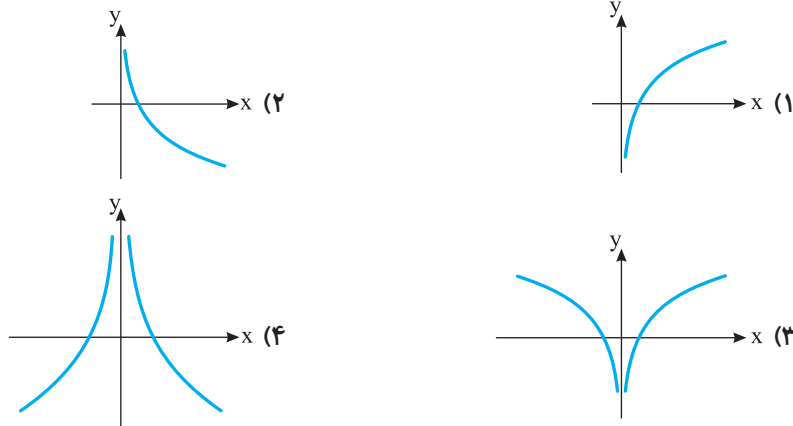

راه حل

مراحل رسم نمودار به شکل زیر است:

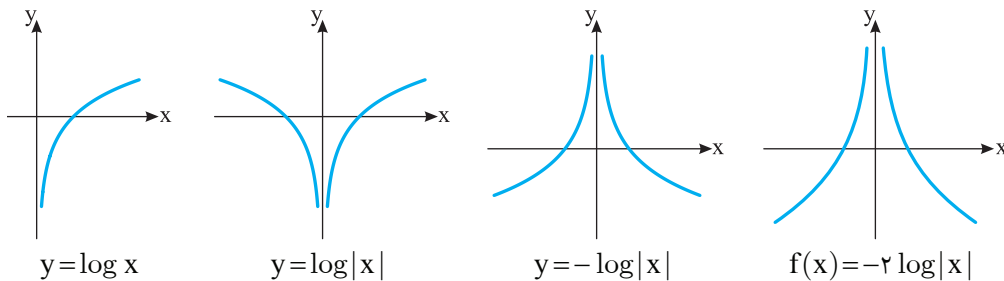

تست ۱۰

 نمودار تابع $f(x) = \log\left(\frac{1}{x^2}\right)$ کدام است؟

 توجه کنید که **راه حل**

$$f(x) = \log\left(\frac{1}{x^2}\right) = \log\left(\frac{1}{|x|^2}\right) = \log |x|^{-2} = -2 \log |x|$$

بنابراین ابتدا نمودار تابع $y = \log x$ را رسم می‌کنیم. سپس قرینه‌ی قسمتی از این نمودار را که سمت راست محور y است به این نمودار اضافه می‌کنیم تا نمودار تابع $y = \log |x|$ به‌دست بیاید (توجه کنید که هیچ قسمتی از نمودار تابع $y = \log x$ سمت چپ محور y نیست). اکنون این نمودار را نسبت به محور x قرینه می‌کنیم تا نمودار تابع $y = -\log |x|$ به‌دست بیاید. در آخر عرض هر نقطه روی این نمودار را ۲ برابر می‌کنیم تا نمودار تابع f به‌دست بیاید.

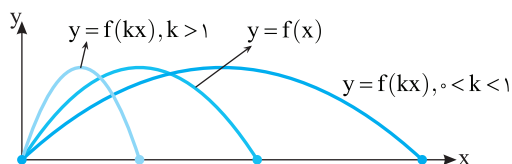

رسم نمودار تابع $y = f(kx)$ از روی نمودار تابع $y = f(x)$

اگر k عددی مثبت باشد، برای رسم نمودار تابع $y = f(kx)$ کافی است طول هر نقطه روی نمودار تابع $y = f(x)$ را در $\frac{1}{k}$ ضرب کنیم.

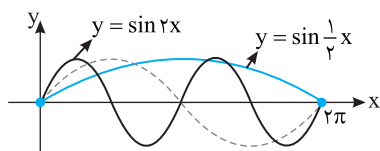
اگر k عددی مثبت باشد، نمودار تابع $y = f(kx)$ را می‌توان از روی نمودار تابع $y = f(x)$ با انبساط یا انقباض در امتداد محور x رسم کرد. اگر $0 < k < 1$ ، نمودار تابع $y = f(x)$ باید با ضریب $\frac{1}{k}$ در امتداد محور x منبسط شود و اگر $k > 1$ ، نمودار تابع $y = f(x)$ باید با ضریب $\frac{1}{k}$ در امتداد محور x منقبض شود.

اگر k عددی منفی باشد، برای رسم نمودار تابع $y = f(kx)$ کافی است نمودار تابع $y = f(|k|x)$ را رسم کنیم، سپس قرینه‌ی این نمودار را نسبت به محور y رسم کنیم.

برد تابع $y=f(kx)$ همان برد تابع f است ولی هر عضو دامنه تابع $y=f(kx)$ برابر عضو نظیرش در دامنه تابع f است. نقطه $(\frac{x_0}{k}, y_0)$ از نمودار تابع $y=f(kx)$ متناظر با نقطه (x_0, y_0) از نمودار تابع $y=f(x)$ است.

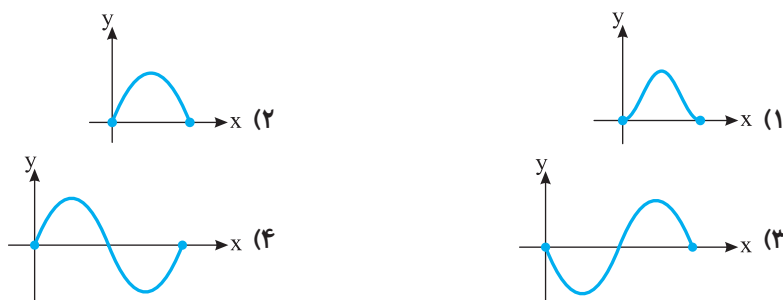

مثال: در شکل زیر نمودار تابع‌های $y=\sin 2x$ و $y=\sin \frac{1}{2}x$ را روی بازه $[0, 2\pi]$ رسم کرده‌ایم.

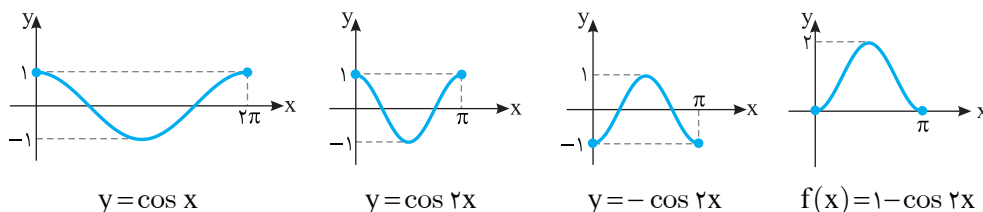

نمودار تابع f با ضابطه $f(x)=1-\cos 2x$ و دامنه $[0, \pi]$ کدام است؟

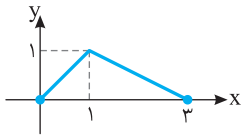
تست ۱۱

ابتدا نمودار تابع $y=\cos 2x$ را روی بازه $[0, \pi]$ رسم می‌کنیم. برای این کار باید طول هر نقطه روی نمودار تابع $y=\cos x$ را در $\frac{1}{2}$ ضرب کنیم. توجه کنید که باید $0 \leq x \leq \pi$ ، یعنی $0 \leq \frac{1}{2}x \leq \pi$ ، در نتیجه باید نمودار تابع $y=\cos x$ را روی بازه $[0, 2\pi]$ رسم کنیم، سپس طول هر نقطه روی این نمودار را در $\frac{1}{2}$ ضرب کنیم تا نمودار تابع $y=\cos 2x$ به دست بیاید. توجه کنید که با این کار نمودار تابع $y=\cos x$ در امتداد محور طول‌ها منقبض می‌شود. سپس نمودار به دست آمده را نسبت به محور x قرینه می‌کنیم تا نمودار تابع $y=-\cos 2x$ به دست بیاید. در آخر، این نمودار را یک واحد به بالا انتقال می‌دهیم تا نمودار تابع f به دست بیاید.

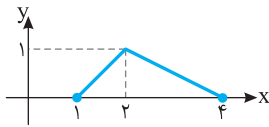

اگر نمودار تابع f به صورت مقابل باشد، نمودار تابع $g(x) = f(2x-1)$ را رسم کنید و دامنه و برد آن را مشخص کنید.

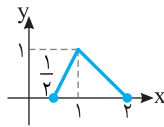
مسئله ۱۳

ابتدا نمودار تابع f را یک واحد به سمت راست منتقل می‌کنیم تا نمودار تابع $y = f(x-1)$ به دست آید، سپس طول هر نقطه روی نمودار به دست آمده را نصف می‌کنیم تا نمودار تابع g به دست آید.

راه حل

$$y = f(x-1)$$

$$g(x) = f(2x-1)$$

با توجه به نمودار تابع g می‌توان نوشت $D_g = [\frac{1}{2}, 2]$ و $R_g = [0, 1]$.

مسئله ۱۴

توضیح دهید که چگونه با استفاده از نمودار تابع $y = f(x)$ می‌توان نمودار تابع $y = f(-2x+3)$ را رسم نمود.

راه حل

ابتدا نمودار تابع $y = f(x)$ را سه واحد به سمت چپ منتقل می‌کنیم تا نمودار تابع $y = f(x+3)$ به دست آید، سپس طول هر نقطه روی این نمودار را نصف می‌کنیم تا نمودار تابع $y = f(2x+3)$ به دست آید. در نهایت قرینه این نمودار را نسبت به محور y رسم می‌کنیم تا نمودار تابع $y = f(-2x+3)$ به دست آید.

تست ۱۲

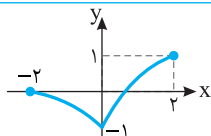
طول نقاط روی نمودار تابع f را نصف می‌کنیم و عرض آنها را دو برابر می‌کنیم. سپس نمودار را یک واحد به چپ می‌بریم و در آخر نسبت به محور عرض‌ها قرینه می‌کنیم. ضابطه تابعی که نمودار آن رسم شده کدام است؟

$$y = \frac{1}{2}f(1-2x) \quad (۴) \quad y = \frac{1}{2}f(2x+2) \quad (۳) \quad y = 2f(1-\frac{x}{2}) \quad (۲) \quad y = 2f(2-2x) \quad (۱)$$

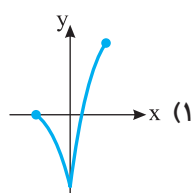
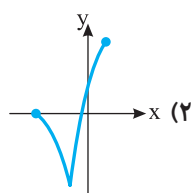
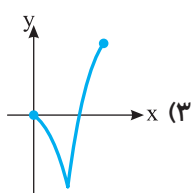
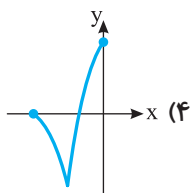
راه حل

اگر طول نقاط روی نمودار تابع f را نصف کنیم، نمودار تابع $y = f(2x)$ رسم می‌شود و اگر عرض نقاط این نمودار را دو برابر کنیم، نمودار تابع $y = 2f(2x)$ رسم می‌شود. اگر نمودار اخیر را یک واحد به چپ منتقل کنیم، نمودار تابع $y = 2f(2(x+1))$ رسم می‌شود. پس اکنون نمودار تابع $y = 2f(2x+2)$ به دست آمده است که اگر آن را نسبت به محور عرض‌ها قرینه کنیم، نمودار تابع $y = 2f(-2x+2)$ به دست می‌آید.

تست ۱۳

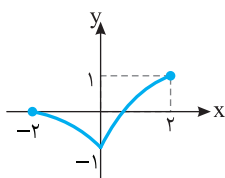

نمودار تابع $y = \frac{1}{2}f(\frac{x}{2})$ به شکل مقابل است. نمودار تابع $y = f(x-1)$ کدام است؟

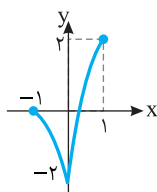

راه حل

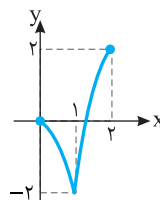
اگر طول نقاط نمودار تابع $y = \frac{1}{2} f\left(\frac{x}{2}\right)$ را نصف و عرض آنها را دو برابر کنیم، نمودار تابع $y = 2\left(\frac{1}{2} f\left(\frac{x}{2}\right)\right) = f(x)$ به دست می آید. حال اگر این نمودار را یک واحد به سمت راست منتقل کنیم، نمودار تابع $y = f(x-1)$ به دست می آید.

$$y = \frac{1}{2} f\left(\frac{x}{2}\right)$$

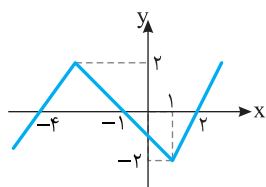

$$y = f(x)$$

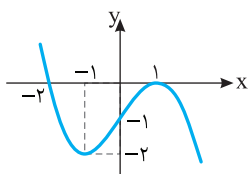

$$y = f(x-1)$$

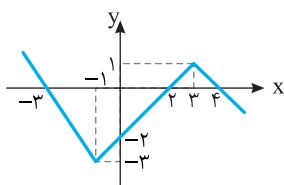
تمرین

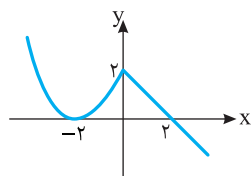
۱- نمودار تابع f در شکل مقابل رسم شده است. نمودار تابع g با ضابطه $g(x) = -f(x)$ را رسم کنید.

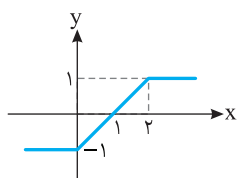
۲- نمودار تابع f در شکل مقابل رسم شده است. نمودار تابع g با ضابطه $g(x) = -f(x) + |f(x)|$ را رسم کنید.

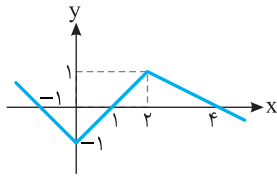
۳- نمودار تابع f در شکل مقابل رسم شده است. نمودار تابع g با ضابطه $g(x) = -f(-x)$ را رسم کنید.

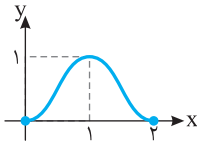
۴- نمودار تابع f در شکل مقابل رسم شده است. نمودار تابع g با ضابطه $g(x) = f(-x-1)$ را رسم کنید.

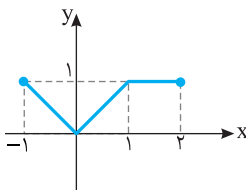
۵- نمودار تابع f در شکل مقابل رسم شده است. نمودار تابع g با ضابطه $g(x) = \begin{cases} -f(x) & x < 1 \\ f(-x) & x \geq 1 \end{cases}$ را رسم کنید.

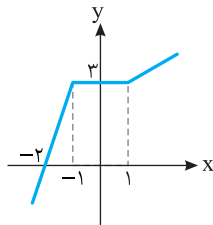
۶- نمودار تابع f در شکل مقابل رسم شده است. نمودار تابع g با ضابطه $g(x) = f(2x)$ را رسم کنید.

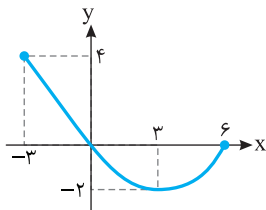
۷- نمودار تابع f در شکل مقابل رسم شده است. نمودار تابع $g(x) = f(-2x)$ را رسم کنید.

۸- نمودار تابع f در شکل مقابل رسم شده است. نمودار تابع $y = f(-2x - 1)$ را رسم کنید.

۹- نمودار تابع f در شکل مقابل رسم شده است. نمودار تابع $y = f(|x|)$ را رسم کنید.

۱۰- نمودار تابع f در شکل مقابل رسم شده است. نمودار تابع $g(x) = |f(|x| - 1)|$ با ضابطه $g(x) = |f(|x| - 1)|$ را رسم کنید.

۱۱- اگر تغییرات زیر را روی نمودار تابع f اعمال کنیم، ضابطه تابعی که نمودار آن به دست می آید چگونه خواهد بود؟

الف) نمودار تابع f را نسبت به محور عرض ها قرینه می کنیم، سپس طول نقاط آن را نصف می کنیم.

ب) نمودار تابع f را یک واحد به سمت راست منتقل می کنیم، سپس طول و عرض نقاط آن را نصف می کنیم.

پ) نمودار تابع f را یک واحد به بالا منتقل می کنیم، سپس طول و عرض نقاط آن را دو برابر می کنیم.

۱۲- نمودار تابع $f(x) = \sqrt{x}$ را یک واحد به سمت راست منتقل می کنیم، سپس نمودار به دست آمده را نسبت به محور عرض ها قرینه

می کنیم و بعد آن را یک واحد به سمت چپ و یک واحد به سمت بالا منتقل می کنیم. سپس طول و عرض نقاط این نمودار را دو برابر

می کنیم. ضابطه تابعی را که نمودار آن رسم شده است به دست آورید.

نمودار تابع های زیر را رسم کنید. (۱۹-۱۳)

$$f(x) = |\log(1-x)| \quad -14$$

$$f(x) = \frac{1}{2x+1} \quad -13$$

$$f(x) = \sqrt{|2x-1|} \quad -16$$

$$f(x) = \sqrt{x+|x|+1} \quad -15$$

$$f(x) = \cos\left(2x - \frac{\pi}{4}\right), \quad D_f = \left[-\frac{\pi}{4}, \frac{\pi}{4}\right] \quad -18$$

$$f(x) = -2 \sin\left(\frac{x}{2}\right) + 1, \quad D_f = [-\pi, \pi] \quad -17$$

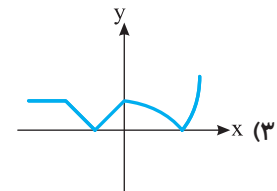
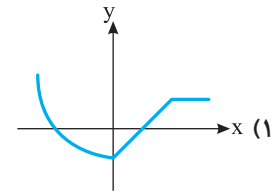
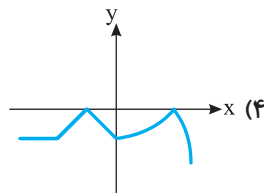
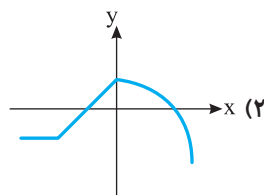
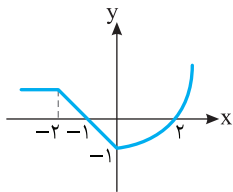
$$f(x) = |x^2 - 2|x|| \quad -19$$

فصل اول

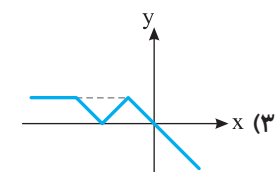
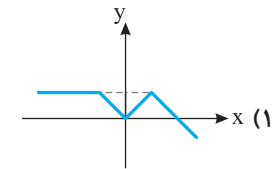
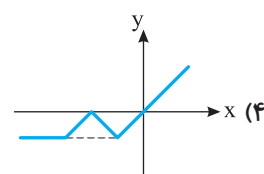
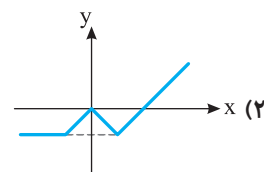
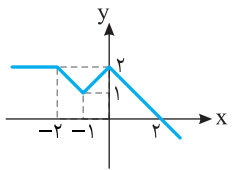
درس اول: تبدیل نمودار توابع

پرسش‌های چهارگزینه‌ای

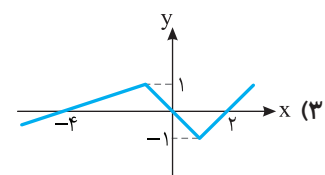
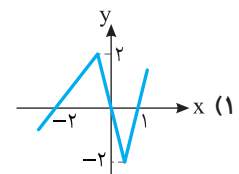
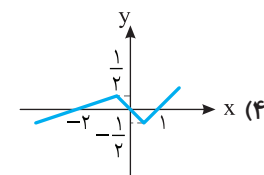
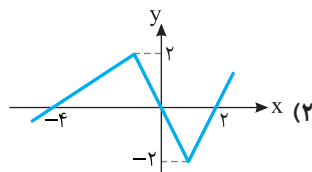
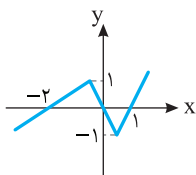
۱- نمودار تابع f در شکل مقابل رسم شده است. نمودار تابع $y = -f(x)$ کدام است؟

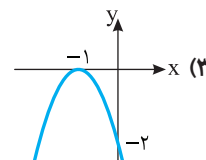
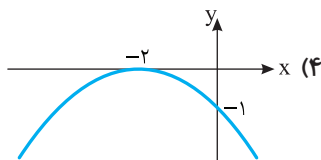
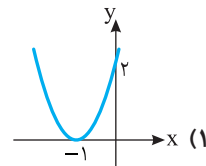
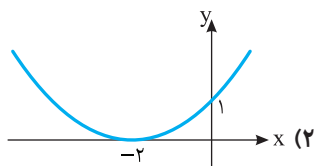
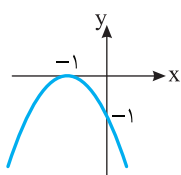
۲- نمودار تابع f در شکل مقابل رسم شده است. نمودار تابع $y = 1 - f(x - 1)$ کدام است؟

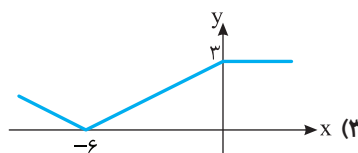
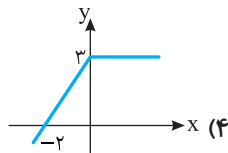
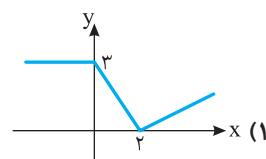
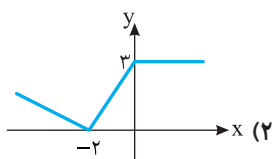
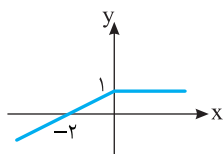
۳- نمودار تابع f در شکل مقابل رسم شده است. نمودار تابع $y = 2f(x)$ کدام است؟

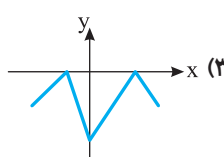
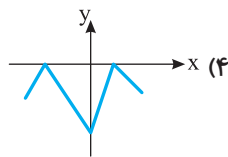
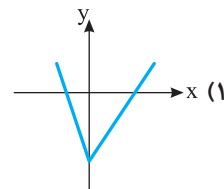
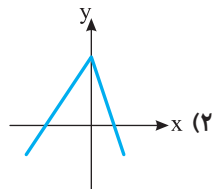
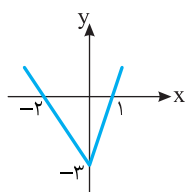
۴- نمودار تابع f در شکل مقابل رسم شده است. نمودار تابع $y = |f(x)| - f(x)$ کدام است؟

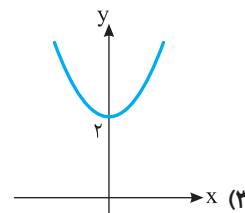
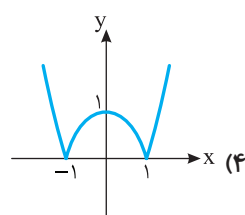
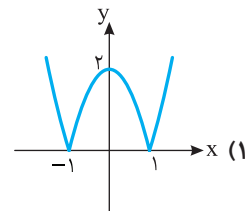
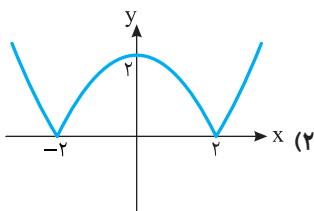
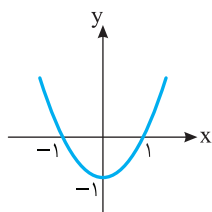
۵- نمودار تابع f در شکل مقابل رسم شده است. نمودار تابع g با ضابطه $g(x) = 2|f(x)| + f(x)$ کدام است؟

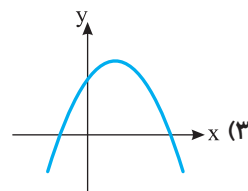
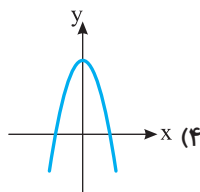
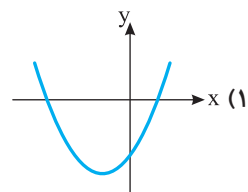
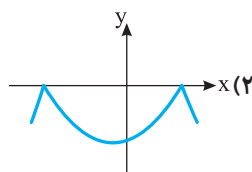
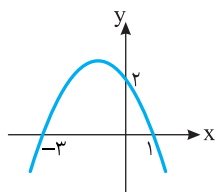
۶- نمودار تابع f در شکل مقابل رسم شده است. نمودار تابع $y = -|f(x)|$ کدام است؟

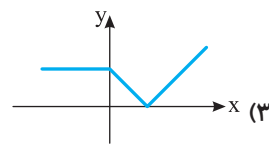
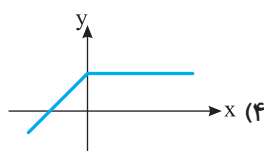
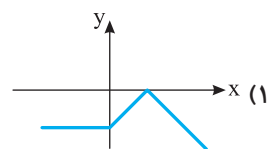
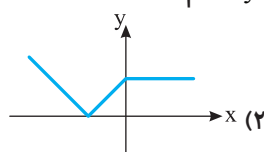
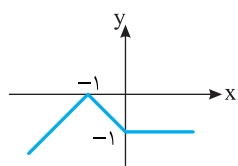
۷- نمودار تابع f در شکل مقابل رسم شده است. نمودار تابع $y = 2|f(x)|$ کدام است؟

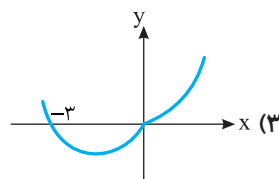
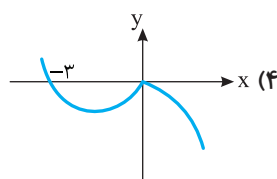
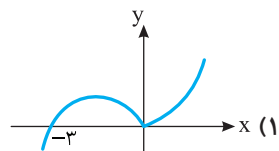
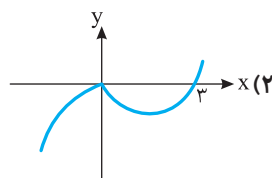
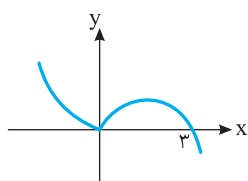
۸- نمودار تابع f در شکل مقابل رسم شده است. نمودار تابع $y=f(-x)$ کدام است؟

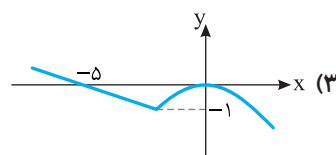
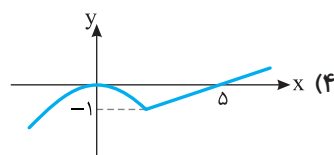
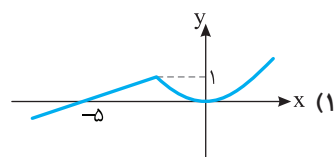
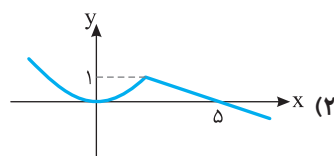
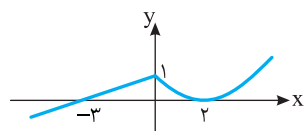
۹- نمودار تابع f در شکل مقابل رسم شده است. نمودار تابع $y=f(-x)$ کدام است؟

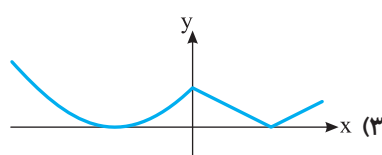
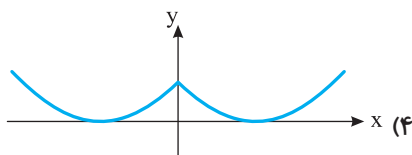
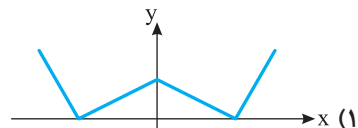
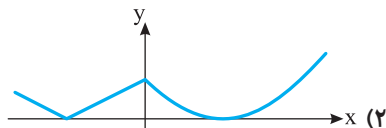
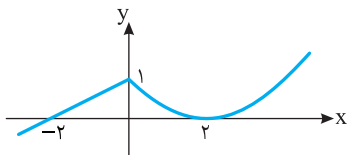
۱۰- نمودار تابع f در شکل مقابل رسم شده است. نمودار تابع $y=-f(-x)$ کدام است؟

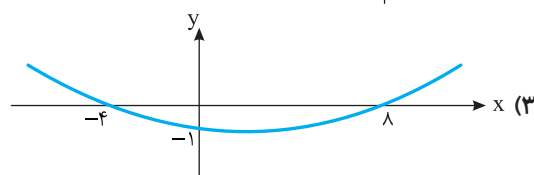
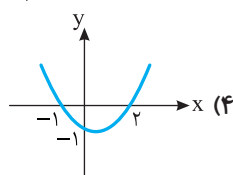
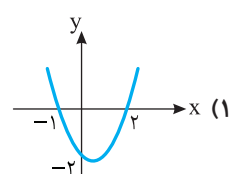
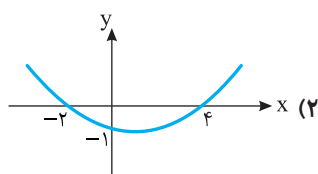
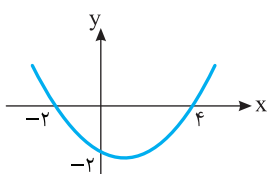
۱۱- نمودار تابع f در شکل مقابل رسم شده است. نمودار تابع g با ضابطه $g(x)=f(2-x)$ کدام است؟

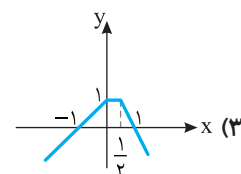
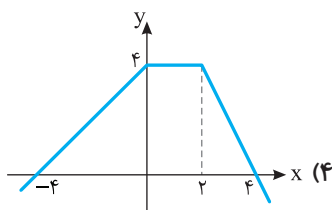
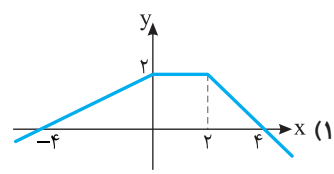
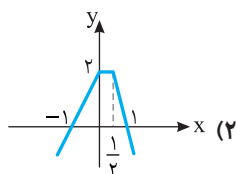
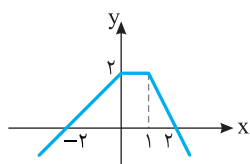
۱۲- نمودار تابع f در شکل مقابل رسم شده است. نمودار تابع $y = |f(-x)|$ کدام است؟

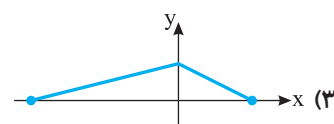
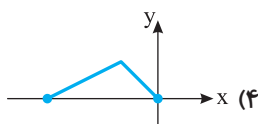
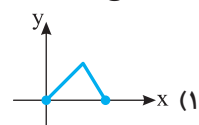
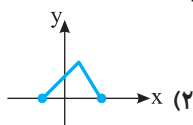
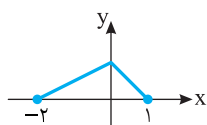
۱۳- نمودار تابع f در شکل مقابل رسم شده است. نمودار تابع $y = f(2x)$ کدام گزینه است؟

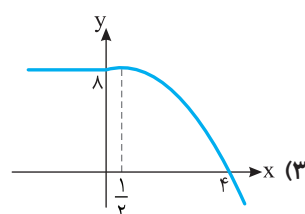
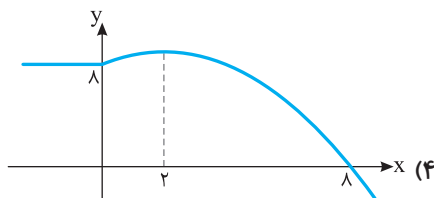
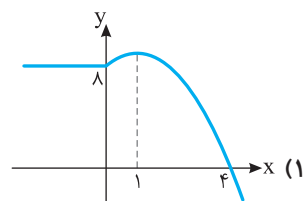
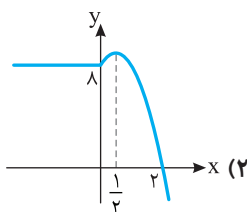
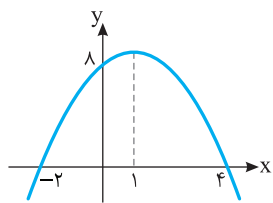
۱۴- نمودار تابع f در شکل مقابل رسم شده است. نمودار تابع $y = f(\frac{1}{2}x)$ کدام است؟

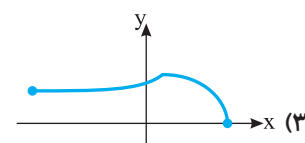
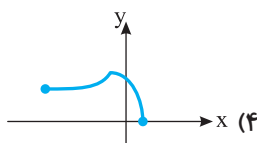
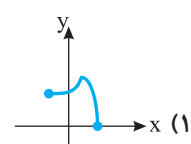
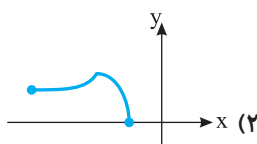
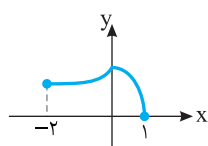
۱۵- نمودار تابع f به شکل مقابل است. نمودار تابع $y = f(2x-1)$ کدام است؟

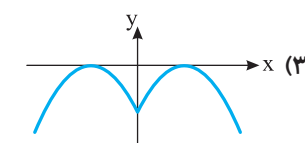
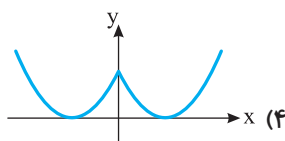
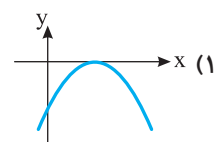
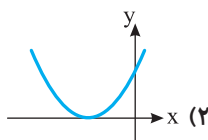
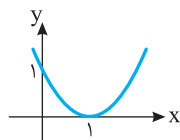
۱۶- شکل مقابل نمودار تابع f است. نمودار تابع $y = f(x + |x|)$ کدام است؟

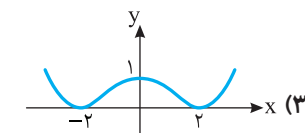
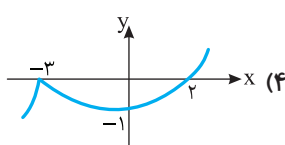
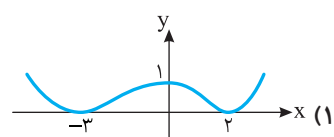
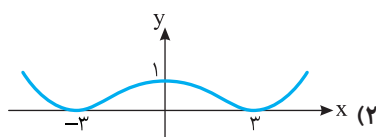
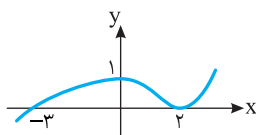
۱۷- نمودار تابع $y = f(\frac{x}{2})$ به شکل مقابل است. نمودار تابع $y = f(x - \frac{1}{2})$ کدام است؟

۱۸- نمودار تابع f در شکل مقابل رسم شده است. نمودار تابع $y = f(|x|)$ کدام است؟

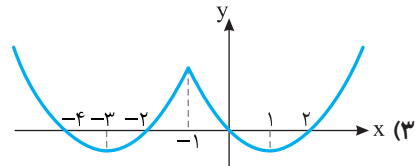
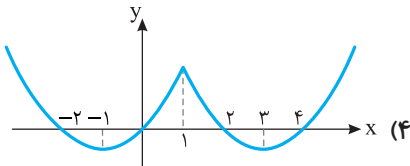
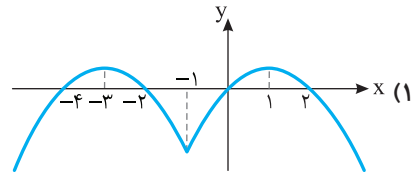
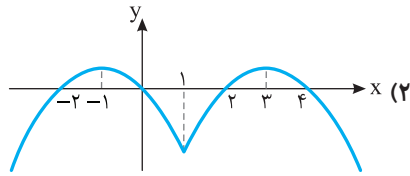
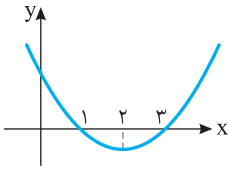

۱۹- نمودار تابع f در شکل مقابل رسم شده است. نمودار تابع $y = f(|x|)$ کدام است؟

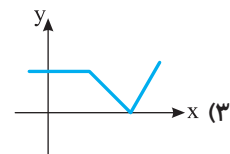
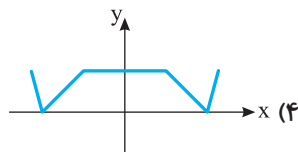
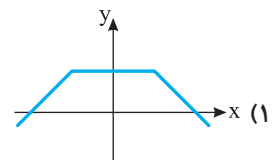
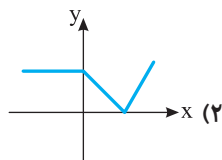
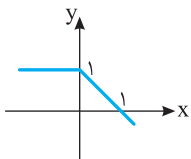

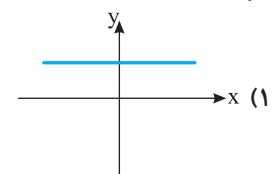
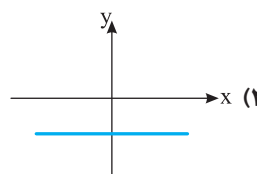
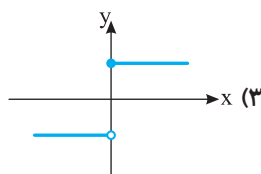
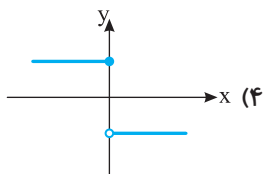
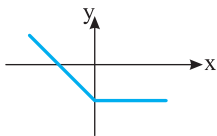
۲۰- نمودار تابع f در شکل مقابل رسم شده است. نمودار تابع $y = f(|x-1|)$ کدام است؟

۲۱- نمودار تابع f در شکل مقابل رسم شده است. نمودار تابع $y = f(|x|-1)$ کدام است؟

۲۲- نمودار تابع f در شکل مقابل رسم شده است. اگر $g(x) = \begin{cases} |f(x)| & x \geq 0 \\ f(|x|) & x < 0 \end{cases}$ نمودار تابع g کدام گزینه است؟

۲۳- نمودار تابع f را یک واحد به سمت چپ و یک واحد به سمت بالا منتقل می‌کنیم. سپس نمودار به‌دست آمده را نسبت به محور عرض‌ها قرینه می‌کنیم. ضابطه‌ی تابعی که نمودار آن به‌دست آمده کدام است؟

$$y = -f(1-x) + 1 \quad (4)$$

$$y = f(1-x) + 1 \quad (3)$$

$$y = f(1-x) - 1 \quad (2)$$

$$y = -f(x-1) - 1 \quad (1)$$

۲۴- اگر نمودار تابع f را یک واحد به سمت راست منتقل کنیم، سپس عرض نقاط این نمودار را دو برابر و طول نقاط آن را نصف کنیم، نمودار تابع با کدام ضابطه به‌دست می‌آید؟

$$y = 2f(2x-1) \quad (4)$$

$$y = \frac{1}{2}f(2x-1) \quad (3)$$

$$y = \frac{1}{2}f\left(\frac{x}{2}-1\right) \quad (2)$$

$$y = 2f\left(\frac{x}{2}-1\right) \quad (1)$$

۲۵- نمودار تابع f را یک واحد به سمت چپ و یک واحد به پایین منتقل می‌کنیم. سپس در نمودار به‌دست آمده طول و عرض نقاط را دو برابر می‌کنیم. ضابطه‌ی تابعی که نمودار آن به‌دست آمده کدام است؟

$$y = 2f\left(\frac{x+1}{2}\right) - 2 \quad (4)$$

$$y = 2f\left(\frac{x+1}{2}\right) - 1 \quad (3)$$

$$y = 2f\left(\frac{x}{2}+1\right) - 2 \quad (2)$$

$$y = 2f\left(\frac{x}{2}+1\right) - 1 \quad (1)$$

۲۶- نمودار تابع g با ضابطه $g(x) = f(2x) - 1$ را یک واحد به سمت راست منتقل می‌کنیم. سپس طول نقاط این نمودار را نصف و عرض نقاط آن را دو برابر می‌کنیم. ضابطه‌ی تابعی که نمودار آن به‌دست آمده کدام است؟

$$y = 2f(4x-1) - 2 \quad (4)$$

$$y = 2f(4x-1) - 1 \quad (3)$$

$$y = 2f(4x-2) - 2 \quad (2)$$

$$y = 2f(4x-2) - 1 \quad (1)$$

۲۷- نمودار تابع f با ضابطه $f(x) = \sqrt{x}$ را نسبت به محور عرض‌ها قرینه می‌کنیم. سپس آن را یک واحد به سمت راست منتقل می‌کنیم و مجدداً نسبت به محور عرض‌ها قرینه می‌کنیم. ضابطه تابعی که نمودار آن به دست آمده کدام است؟

(۱) $y = \sqrt{x+1}$ (۲) $y = \sqrt{x-1}$ (۳) $y = \sqrt{-x-1}$ (۴) $y = \sqrt{-x+1}$

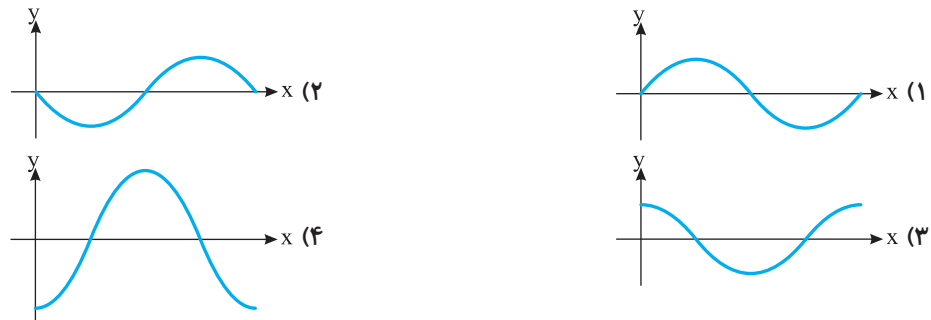
۲۸- طول نقاط نمودار تابع f با ضابطه $f(x) = \sqrt{x-1}$ را سه برابر می‌کنیم و عرض نقاط را نصف می‌کنیم. سپس نمودار به دست آمده را نسبت به محور عرض‌ها قرینه می‌کنیم و در آخر نمودار به دست آمده را یک واحد به سمت راست منتقل می‌کنیم. ضابطه تابعی که نمودار آن به دست آمده کدام است؟

(۱) $y = 2\sqrt{-3x-2}$ (۲) $y = 2\sqrt{-3x+2}$ (۳) $y = \frac{1}{2}\sqrt{-\frac{x}{3}-\frac{4}{3}}$ (۴) $y = \frac{1}{2}\sqrt{-\frac{x}{3}-\frac{2}{3}}$

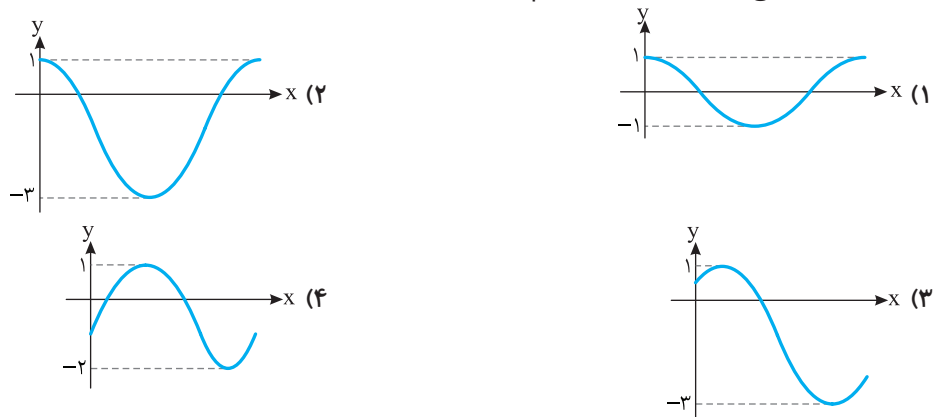
۲۹- نمودار تابع f با ضابطه $f(x) = \sin(\frac{x}{2})$ را یک واحد به سمت راست منتقل می‌کنیم. سپس طول نقاط آن را نصف کرده و مجدداً آن را یک واحد به سمت راست منتقل می‌کنیم و در آخر نمودار را نسبت به محور عرض‌ها قرینه می‌کنیم. ضابطه تابعی که نمودار آن به دست آمده کدام است؟

(۱) $y = -\sin(x + \frac{3}{2})$ (۲) $y = -\sin(x - \frac{1}{2})$ (۳) $y = -\sin(\frac{x}{2} - \frac{3}{8})$ (۴) $y = -\sin(\frac{x}{2} + \frac{5}{8})$

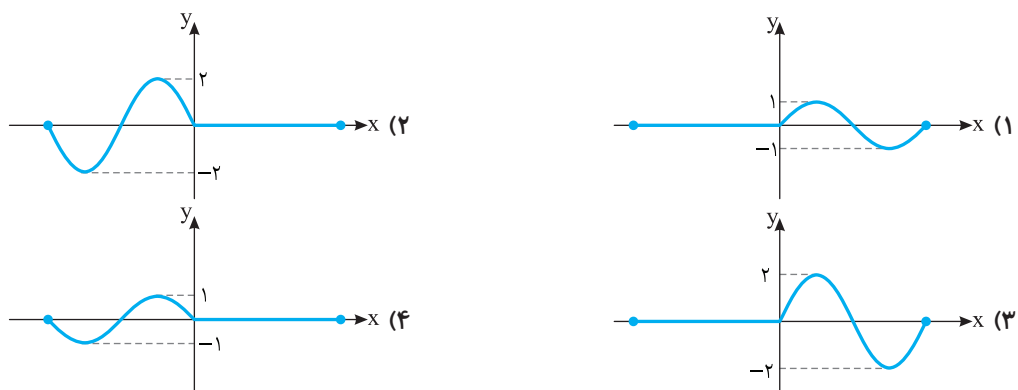
۳۰- بخشی از نمودار تابع $y = -2 \cos x$ کدام است؟

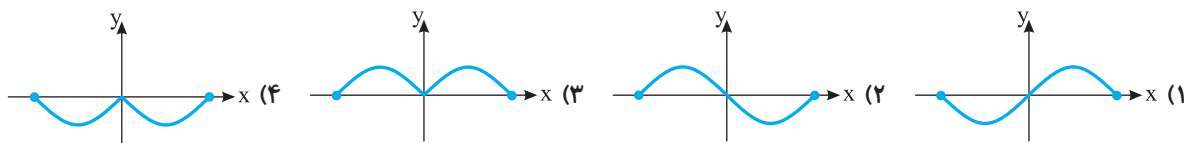
۳۱- بخشی از نمودار تابع $y = 2 \cos x - 1$ کدام است؟

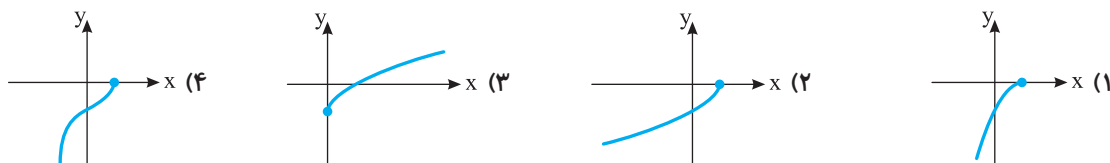
۳۲- نمودار تابع f با ضابطه $f(x) = \sin|x| + \sin x$ و دامنه $[-2\pi, 2\pi]$ کدام است؟

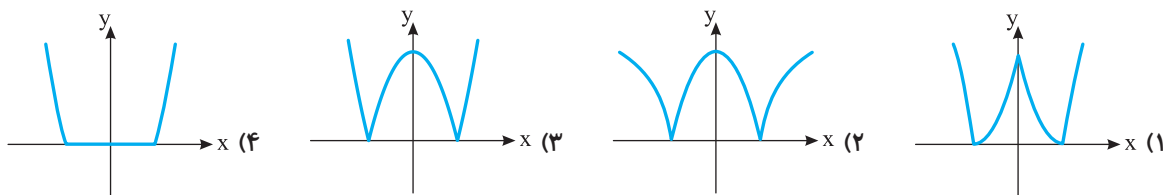
۳۳- نمودار تابع f با ضابطه $f(x) = \sin|x|$ و دامنه $[-\pi, \pi]$ کدام است؟

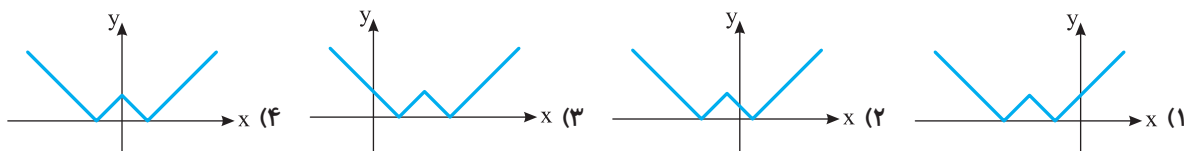
۳۴- نمودار تابع $f(x) = -\sqrt{1-x}$ کدام است؟

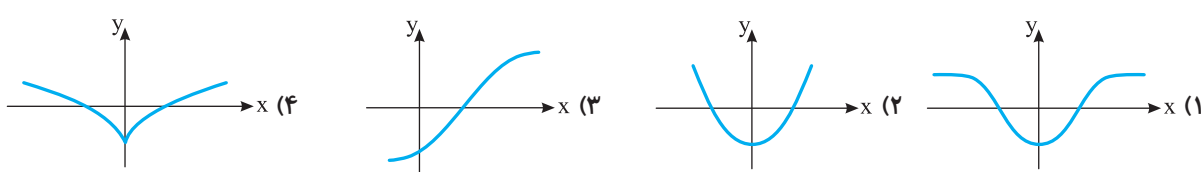
۳۵- نمودار تابع $y = |x-2||x+2|$ کدام گزینه است؟

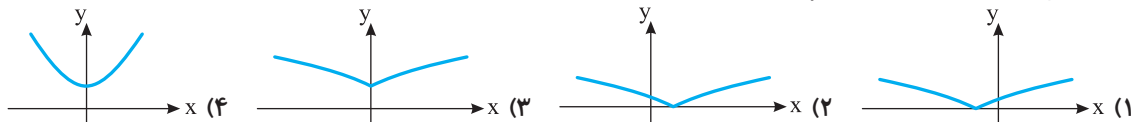
۳۶- نمودار تابع $f(x) = ||x+2|-1|$ کدام است؟

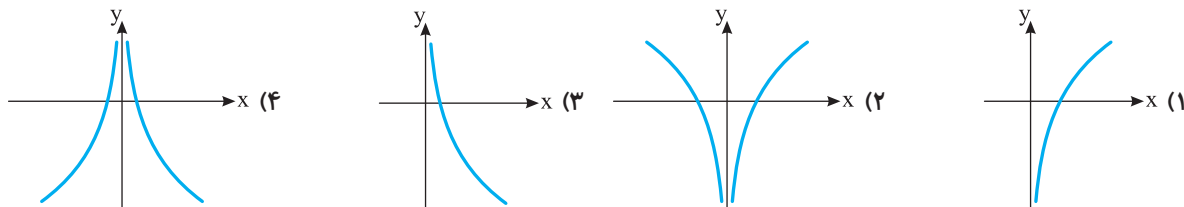
۳۷- نمودار تابع $f(x) = \sqrt{|x|}-1$ کدام است؟

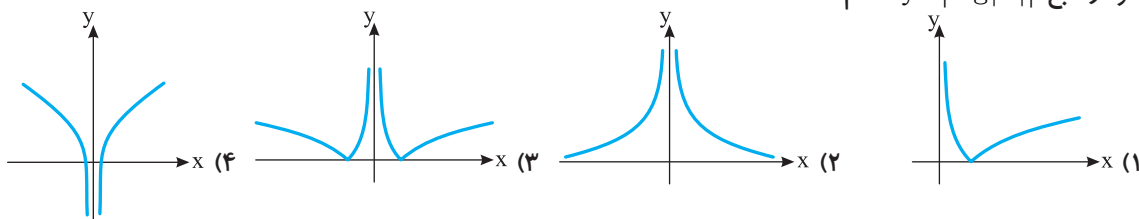
۳۸- نمودار تابع $f(x) = \sqrt{|x|}+1$ کدام است؟

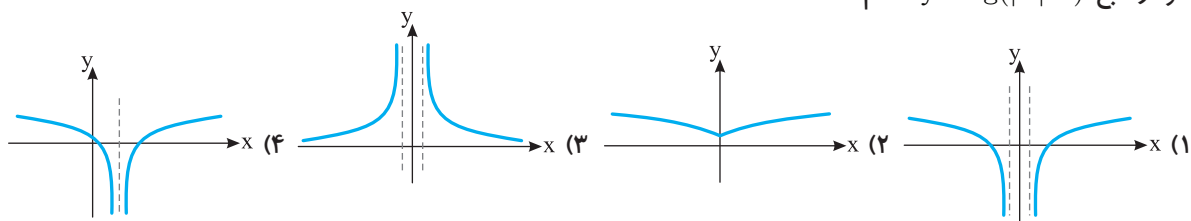
۳۹- نمودار تابع $f(x) = \log x^2$ کدام است؟

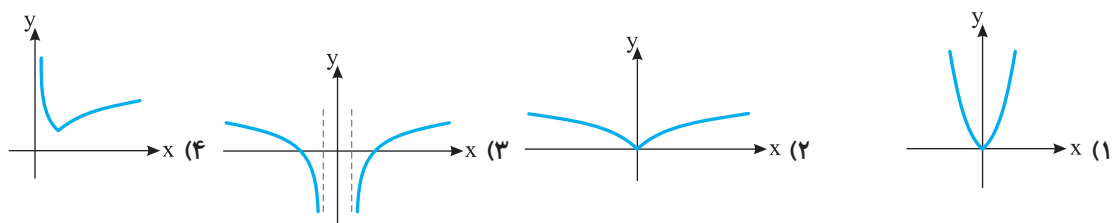
۴۰- نمودار تابع $y = |\log|x||$ کدام است؟

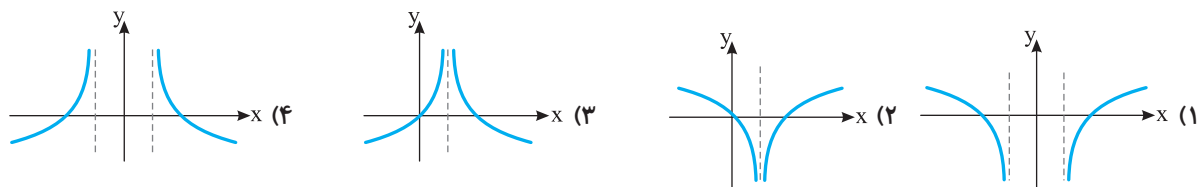
۴۱- نمودار تابع $y = \log(|x|-1)$ کدام است؟

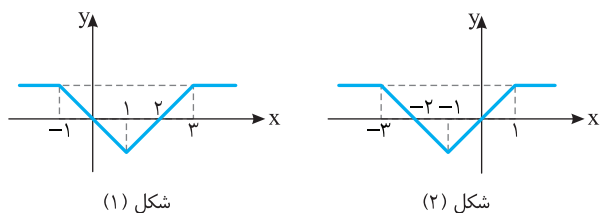
۴۲- نمودار تابع $y = \log(|x|+1)$ کدام است؟

۴۳- نمودار تابع $y = -\log|x-1|$ کدام است؟

۴۴- شکل (۱) نمودار تابع f است. شکل (۲) نمودار کدام تابع است؟

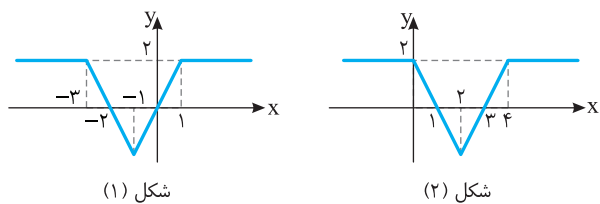
(۱) $y = -f(x)$

(۲) $y = f(-x)$

(۳) $y = -f(-x)$

(۴) $y = f(1-x)$

۴۵- شکل (۱) نمودار تابع f است. شکل (۲) نمودار کدام تابع است؟

(۱) $y = f(-x)$

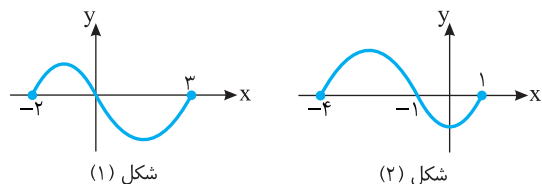
(۲) $y = -f(-x)$

(۳) $y = f(-x-1)$

(۴) $y = f(-x+1)$

۴۶- نمودار تابع f در شکل (۱) رسم شده است. شکل (۲) نمودار

کدام تابع است؟

(۲) $y = -f(-x)$

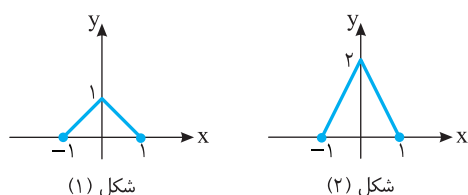
(۱) $y = -f(x-1)$

(۴) $y = f(x-1)$

(۳) $y = -f(-x-1)$

۴۷- نمودار تابع f به صورت شکل (۱) است. نمودار کدام تابع

به صورت شکل (۲) است؟

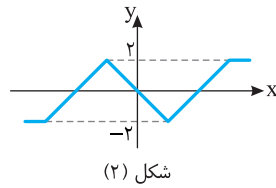
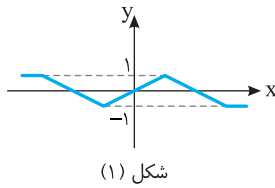

(۲) $y = f(2x)$

(۱) $y = f\left(\frac{x}{2}\right)$

(۴) $y = \frac{1}{2}f(x)$

(۳) $y = 2f(x)$

۴۸- شکل (۱) نمودار تابع f است. شکل (۲) نمودار کدام تابع است؟

(۱) $y = 2f(x)$ (۲) $y = -2f(x)$

(۳) $y = -\frac{1}{2}f(-x)$ (۴) $y = -\frac{1}{2}f(x)$

ریاضی - ۹۱

۴۹- با کدام ضابطه $f(x)$ ، همواره تساوی $f(x) = |f(x)|$ برقرار است؟

(۱) $\sin \pi x$ (۲) $\cos \pi x$ (۳) $\sin 2\pi x$ (۴) $\cos 2\pi x$

۵۰- نمودار تابع $y = \left| \frac{1}{2}x \right| - 2$ را، ۴ واحد به طرف x های منفی و یک واحد به طرف y های مثبت انتقال می‌دهیم. نمودار جدید و نمودار اولیه،

تجربی - ۹۳

با کدام طول متقاطع‌اند؟

(۱) $-3/5$ (۲) -3 (۳) $-2/5$ (۴) -2

۵۱- نمودار تابع با ضابطه $y = x^2 - 3x - 10$ را حداقل چند واحد به طرف x های مثبت انتقال دهیم تا طول نقاط تلاقی نمودار حاصل با محور x

خارج از کشور تجربی - ۹۳

غیرمنفی باشد؟

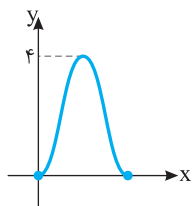
(۱) ۱ (۲) $1/5$ (۳) ۲ (۴) ۳

۵۲- قرینه نمودار تابع $f(x) = \sqrt{x}$ را نسبت به محور y تعیین کرده، سپس ۲ واحد به طرف x های مثبت انتقال می‌دهیم. نمودار حاصل،

خارج از کشور تجربی - ۹۷

نیمساز ناحیه‌های اول و سوم را با کدام طول قطع می‌کند؟

(۱) -2 (۲) $0/5$ (۳) ۱ (۴) $1/5$

ریاضی - ۹۷

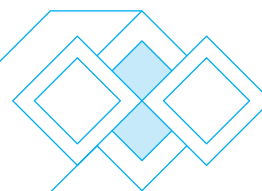
۵۳- شکل مقابل نمودار تابع $y = a + b \cos\left(\frac{\pi}{4}x\right)$ در بازه $[0, 4]$ است. مقدار b کدام است؟

(۱) -2

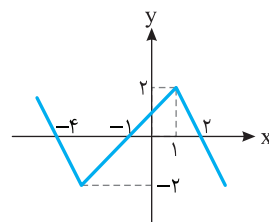
(۲) -1

(۳) ۱

(۴) ۲

۱ کافی است نمودار تابع f را نسبت به محور طول ها قرینه کنیم.

۲ ابتدا توجه کنید که اگر $f(x) \geq 0$ ، آن گاه

$$|f(x)| = f(x)$$

و در نتیجه

$$g(x) = -f(x) + f(x) = 0$$

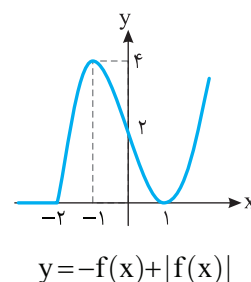
و اگر $f(x) \leq 0$ ، آن گاه

$$|f(x)| = -f(x)$$

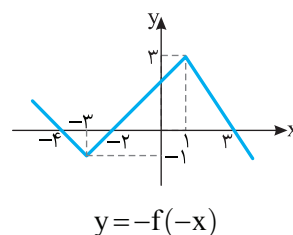
و در نتیجه

$$g(x) = -f(x) - f(x) = -2f(x)$$

بنابراین در بازه $[-2, +\infty)$ باید نمودار تابع $y = -2f(x)$ را رسم کنیم و برای $x \in (-\infty, -2] \cup \{1\}$ باید نمودار تابع $y = 0$ را رسم کنیم.

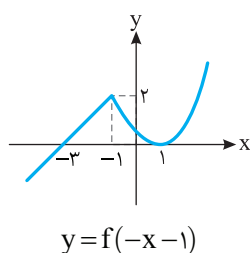
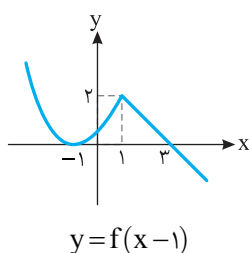

۳ کافی است نمودار تابع f را نسبت به محور عرض ها قرینه کنیم، سپس این نمودار را نسبت به محور طول ها قرینه کنیم.

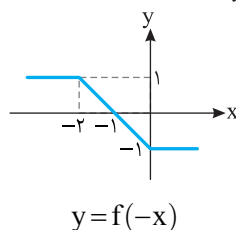
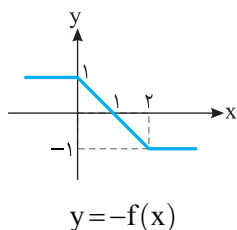

۴ ابتدا نمودار تابع f را یک واحد به سمت راست منتقل می کنیم تا نمودار تابع $y = f(x-1)$ به دست آید. سپس این نمودار را نسبت به محور عرض ها قرینه می کنیم تا نمودار تابع زیر به دست آید:

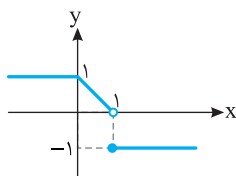
$$y = f(-x-1)$$

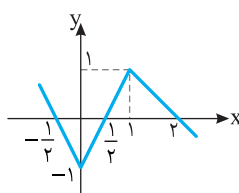
۵ ابتدا به نمودار توابع $y = f(-x)$ و $y = -f(x)$ توجه کنید.

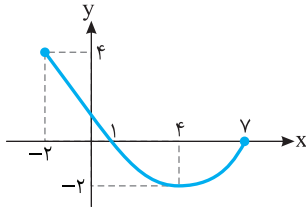
اکنون در بازه $[1, +\infty)$ نمودار تابع $y = f(-x)$ و در بازه $(-\infty, 1)$ نمودار تابع $y = -f(x)$ را رسم می کنیم تا نمودار تابع g به دست آید.

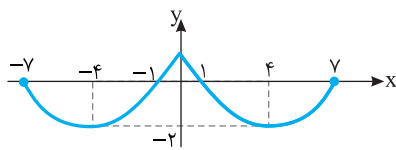
۶ کافی است طول نقاط نمودار تابع f را نصف کنیم تا نمودار تابع $y = f(2x)$ به دست آید.

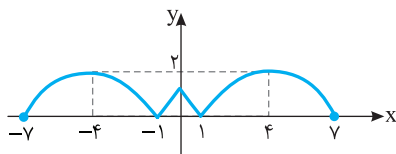
ترتیب نمودار تابع $y=f(|x|-1)$ به دست می‌آید. در نهایت قسمتی از این نمودار را که پایین محور طول‌ها قرار دارد نسبت به این محور قرینه می‌کنیم تا نمودار تابع $y=|f(|x|-1)|$ به دست آید.

$$y=f(x-1)$$

$$y=f(|x|-1)$$

$$y=|f(|x|-1)|$$

۱۱ در هر مورد ضابطه تابع مورد نظر را می‌نویسیم:

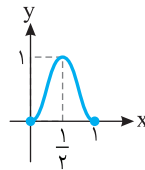
الف) $y=f(-2x)$

ب) $y=\frac{1}{2}f(2x-1)$

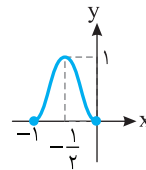
پ) $y=2f(\frac{x}{2})+2$

۱۲ اگر نمودار تابع $y=\sqrt{x}$ را یک واحد به سمت راست منتقل کنیم، نمودار تابع $y=\sqrt{x-1}$ به دست می‌آید. اگر این نمودار را نسبت به محور عرض‌ها قرینه کنیم، نمودار تابع $y=\sqrt{-x-1}$ به دست می‌آید. اگر نمودار این تابع را یک واحد به سمت چپ و یک واحد به سمت بالا منتقل کنیم، نمودار تابع $y=\sqrt{-(x+1)-1}+1$ به دست می‌آید. بنابراین تا اینجا نمودار تابع $y=\sqrt{-x-2}+1$ رسم شده است. اگر در نمودار این تابع طول و عرض نقاط را دو برابر کنیم، نمودار تابع $y=2(\sqrt{\frac{x}{2}}-2+1)$ به دست می‌آید. پس ضابطه تابعی که نمودار آن رسم شده است به صورت $y=2\sqrt{-\frac{x}{2}}-2+2$ است.

۷ ابتدا طول هر نقطه روی نمودار تابع f را نصف می‌کنیم تا نمودار $y=f(2x)$ به دست آید، سپس این نمودار را نسبت به محور y قرینه می‌کنیم تا نمودار تابع $y=f(-2x)$ به دست آید.

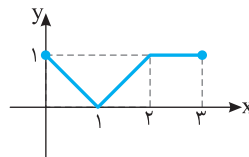

$$y=f(2x)$$

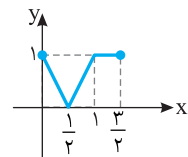

$$y=f(-2x)$$

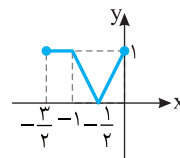
۸ ابتدا نمودار $y=f(x)$ را یک واحد به سمت راست انتقال می‌دهیم تا نمودار $y=f(x-1)$ به دست آید، سپس طول هر نقطه روی این نمودار را نصف می‌کنیم تا نمودار $y=f(2x-1)$ به دست آید، در نهایت قرینه این نمودار را نسبت به محور y رسم می‌کنیم تا نمودار $y=f(-2x-1)$ به دست آید.

$$y=f(x-1)$$

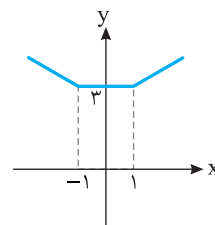

$$y=f(2x-1)$$

$$y=f(-2x-1)$$

۹ برای رسم نمودار تابع $y=f(|x|)$ ، قسمتی از نمودار f را که سمت چپ محور y است حذف می‌کنیم و به جای آن قرینه قسمتی را که سمت راست محور y است نسبت به محور y رسم می‌کنیم.

۱۰ ابتدا نمودار تابع f را یک واحد به سمت راست منتقل می‌کنیم تا نمودار تابع $y=f(x-1)$ به دست آید. اکنون قسمتی از این نمودار را که سمت چپ محور عرض‌ها قرار دارد حذف می‌کنیم و به جای آن قرینه قسمتی که سمت راست محور عرض‌ها قرار دارد نسبت به این محور رسم می‌کنیم. بدین

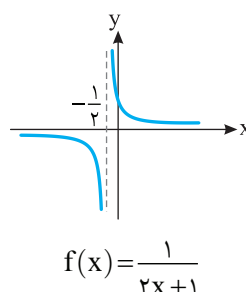
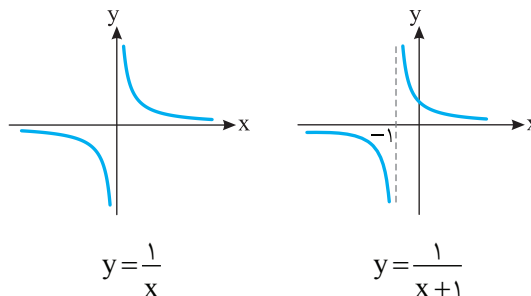
۱۳

ابتدا نمودار تابع $y = \frac{1}{x}$ را رسم می‌کنیم و آن را یک

واحد به چپ منتقل می‌کنیم تا نمودار تابع $y = \frac{1}{x+1}$ به دست

آید. اکنون طول نقاط نمودار به دست آمده را نصف می‌کنیم تا

نمودار تابع $f(x) = \frac{1}{2x+1}$ به دست آید.

۱۴

ابتدا نمودار تابع $y = \log x$ را رسم می‌کنیم و آن را

یک واحد به سمت چپ منتقل می‌کنیم تا نمودار تابع

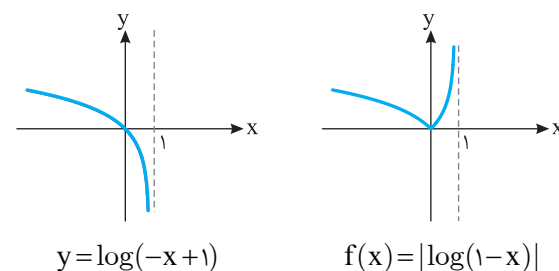
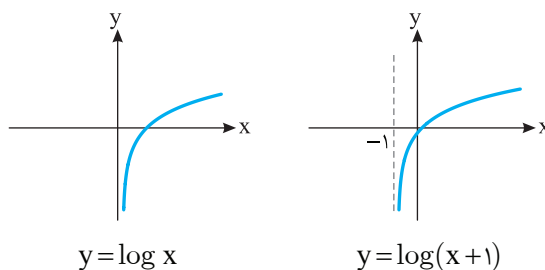
$y = \log(x+1)$ به دست آید. اکنون این نمودار را نسبت به

محور عرض‌ها قرینه می‌کنیم تا نمودار تابع $y = \log(-x+1)$

به دست آید. در نمودار به دست آمده، قسمتی را که زیر محور

طول‌ها قرار دارد نسبت به این محور قرینه می‌کنیم تا نمودار

تابع $f(x) = |\log(1-x)|$ به دست آید.

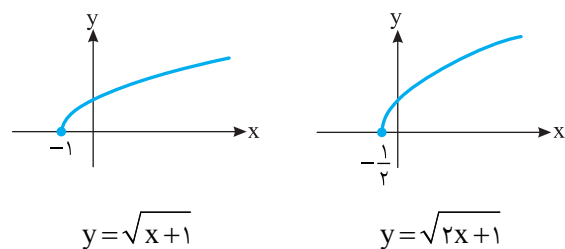
۱۵

ابتدا توجه کنید که

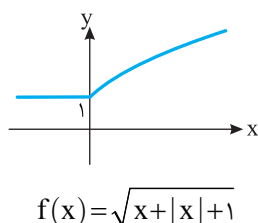
$$f(x) = \begin{cases} \sqrt{x+x+1} & x \geq 0 \\ \sqrt{x-x+1} & x \leq 0 \end{cases} = \begin{cases} \sqrt{2x+1} & x \geq 0 \\ 1 & x \leq 0 \end{cases}$$

بنابراین ابتدا نمودار تابع $y = \sqrt{2x+1}$ را به این ترتیب رسم می‌کنیم:

نمودار تابع $y = \sqrt{x}$ را یک واحد به چپ منتقل می‌کنیم، سپس طول نقاط آن را نصف می‌کنیم.

اکنون نمودار تابع f را به صورت زیر رسم می‌کنیم.

۱۶

ابتدا نمودار تابع $y = \sqrt{x}$ را رسم می‌کنیم. سپس

قرینه این نمودار نسبت به محور عرض‌ها را نیز به آن اضافه

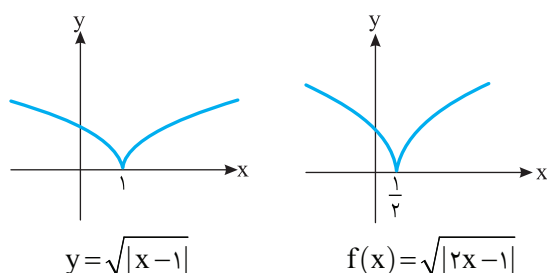
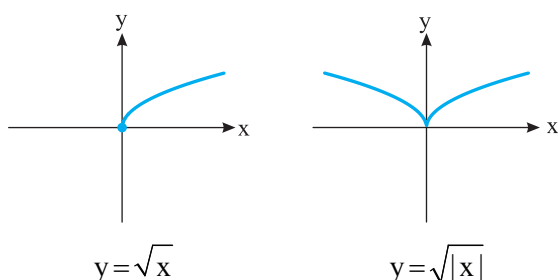
می‌کنیم تا نمودار تابع $y = \sqrt{|x|}$ به دست آید. اکنون نمودار

به دست آمده را یک واحد به سمت راست منتقل می‌کنیم تا

نمودار تابع $y = \sqrt{|x-1|}$ به دست آید. در آخر طول نقاط

روی نمودار به دست آمده را نصف می‌کنیم تا نمودار تابع

$f(x) = \sqrt{|2x-1|}$ به دست آید.

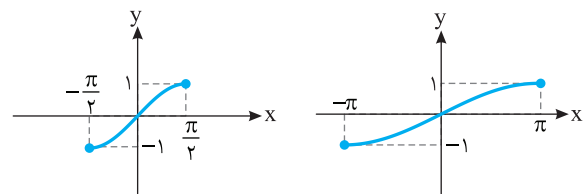
ابتدا توجه کنید که

$$-\pi \leq x \leq \pi \Rightarrow -\frac{\pi}{2} \leq \frac{x}{2} \leq \frac{\pi}{2}$$

پس نمودار تابع $y = \sin x$ را در بازه $[-\frac{\pi}{2}, \frac{\pi}{2}]$ رسم می‌کنیم.سپس طول نقاط این نمودار را دو برابر می‌کنیم تا نمودار تابع $y = \sin(\frac{x}{2})$ در بازه $[-\pi, \pi]$ به دست آید. اگر عرض نقاطاین نمودار را دو برابر کنیم و نمودار را نسبت به محور طول‌ها قرینه کنیم، نمودار تابع $y = -2 \sin(\frac{x}{2})$ به دست می‌آید.

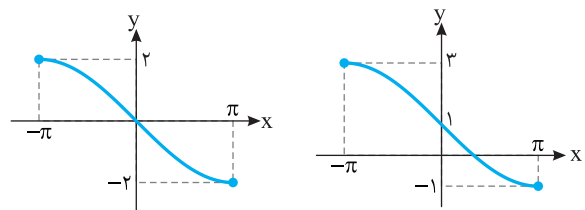
اکنون این نمودار را یک واحد به بالا منتقل می‌کنیم تا نمودار تابع زیر به دست آید:

$$f(x) = -2 \sin(\frac{x}{2}) + 1$$

$$y = \sin x$$

$$y = \sin(\frac{x}{2})$$

$$y = -2 \sin(\frac{x}{2})$$

$$f(x) = -2 \sin(\frac{x}{2}) + 1$$

ابتدا توجه کنید که

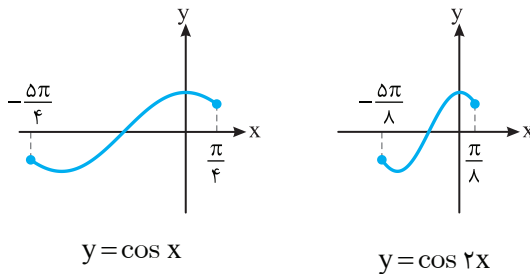
$$-\frac{\pi}{2} \leq x \leq \frac{\pi}{2} \Rightarrow -\pi \leq 2x \leq \pi \Rightarrow -\frac{\Delta\pi}{4} \leq 2x - \frac{\pi}{4} \leq \frac{\pi}{4}$$

راه حل اول ابتدا نمودار تابع $y = \cos x$ را در بازه $[-\frac{\Delta\pi}{4}, \frac{\pi}{4}]$

رسم می‌کنیم. سپس طول نقاط این نمودار را نصف می‌کنیم تا

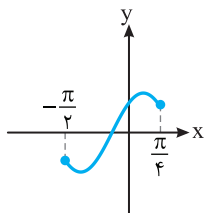
نمودار تابع $y = \cos 2x$ در بازه $[-\frac{\Delta\pi}{8}, \frac{\pi}{8}]$ به دست آید.اکنون این نمودار را $\frac{\pi}{8}$ واحد به سمت راست منتقل می‌کنیم تانمودار تابع زیر در بازه $[-\frac{\pi}{2}, \frac{\pi}{4}]$ به دست آید:

$$f(x) = \cos(2(x - \frac{\pi}{8}))$$

$$y = \cos x$$

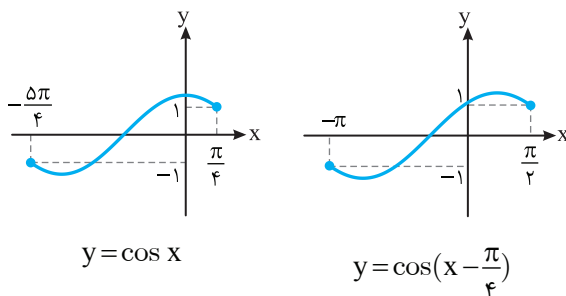
$$y = \cos 2x$$

$$f(x) = \cos(2x - \frac{\pi}{4})$$

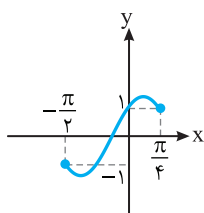
راه حل دوم ابتدا نمودار تابع $y = \cos x$ را در بازه $[-\frac{\Delta\pi}{4}, \frac{\pi}{4}]$ رسم می‌کنیم. سپس نمودار را $\frac{\pi}{4}$ واحد به سمت راست منتقلمی‌کنیم تا نمودار تابع $y = \cos(x - \frac{\pi}{4})$ در بازه $[-\pi, \frac{\pi}{4}]$ به دست

آید. اکنون طول نقاط این نمودار را نصف می‌کنیم تا نمودار تابع

 $f(x) = \cos(2x - \frac{\pi}{4})$ در بازه $[-\frac{\pi}{2}, \frac{\pi}{4}]$ به دست آید.

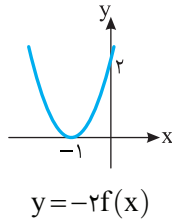
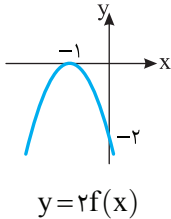
$$y = \cos x$$

$$y = \cos(x - \frac{\pi}{4})$$

$$f(x) = \cos(2x - \frac{\pi}{4})$$

به دست بیاید. سپس قرینه این نمودار را نسبت به محور x رسم می‌کنیم تا نمودار تابع $y = -2f(x)$ به دست بیاید.

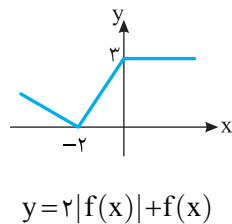

۵- گزینه ۲ توجه کنید که

$$g(x) = \begin{cases} 2f(x) + f(x) & f(x) \geq 0 \\ -2f(x) + f(x) & f(x) < 0 \end{cases}$$

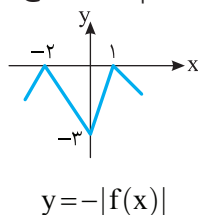
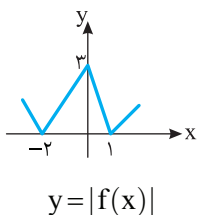
$$= \begin{cases} 3f(x) & f(x) \geq 0 \\ -f(x) & f(x) < 0 \end{cases}$$

بنابراین، در جاهایی که مقادیر f نامنفی‌اند باید نمودار تابع $y = 3f(x)$ را رسم کنیم و در جاهایی که مقادیر f منفی‌اند باید نمودار تابع $y = -f(x)$ را رسم کنیم.

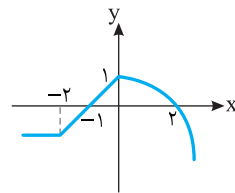

۶- گزینه ۴ ابتدا نمودار تابع $y = |f(x)|$ را رسم می‌کنیم.

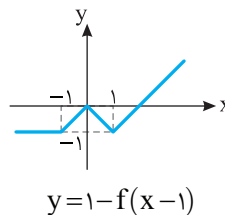
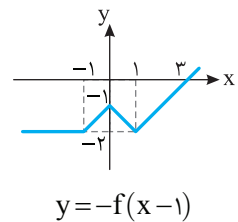
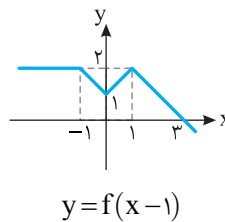
برای این کار، قرینه قسمتی را که زیر محور x است نسبت به محور x رسم می‌کنیم، سپس قسمتی را که زیر محور x است حذف می‌کنیم. اکنون، اگر نمودار تابع $|f|$ را نسبت به محور x قرینه کنیم، نمودار تابع $y = -|f(x)|$ به دست می‌آید.

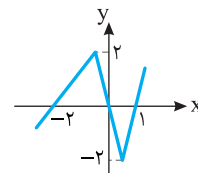
۱- گزینه ۲ برای رسم کردن نمودار تابع $y = -f(x)$ باید قرینه نمودار تابع f را نسبت به محور x رسم کنیم.

۲- گزینه ۲ ابتدا نمودار تابع f را یک واحد به سمت راست انتقال می‌دهیم تا نمودار تابع $y = f(x-1)$ به دست بیاید. اکنون قرینه این نمودار را نسبت به محور x رسم می‌کنیم تا نمودار تابع $y = -f(x-1)$ به دست بیاید. در آخر، این نمودار را یک واحد به بالا انتقال می‌دهیم تا نمودار تابع $y = 1 - f(x-1)$ به دست بیاید.

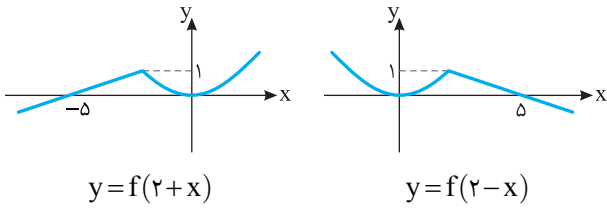
۳- گزینه ۱ باید عرض هر نقطه روی نمودار تابع f را در ۲ ضرب کنیم تا نمودار تابع $y = 2f(x)$ به دست بیاید.

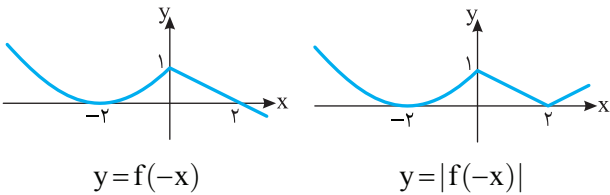
۴- گزینه ۱ توجه کنید که همواره $f(x) \leq 0$. بنابراین

$$y = |f(x)| - f(x) = -f(x) - f(x) = -2f(x)$$

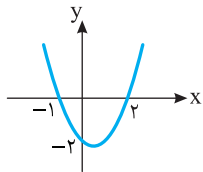
برای رسم کردن نمودار $y = -2f(x)$ ، ابتدا عرض هر نقطه روی نمودار f را در ۲ ضرب می‌کنیم تا نمودار تابع $y = 2f(x)$

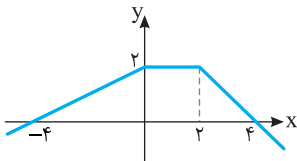
۱۲- گزینه ۳ ابتدا نمودار تابع $y = f(-x)$ را رسم می‌کنیم. برای این کار، قرینه نمودار f را نسبت به محور y رسم می‌کنیم. اکنون، برای رسم نمودار تابع $y = |f(-x)|$ ، قرینه قسمتی از نمودار تابع $y = f(-x)$ را که زیر محور x است نسبت به محور x رسم می‌کنیم و قسمتی را که زیر محور x است حذف می‌کنیم.

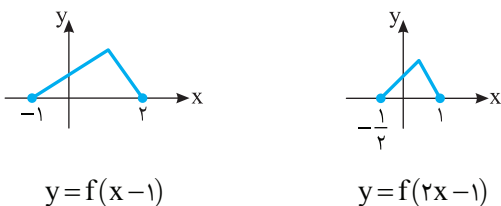
۱۳- گزینه ۱ باید طول هر نقطه روی نمودار تابع f را در $\frac{1}{2}$ ضرب کنیم تا نمودار تابع $y = f(2x)$ به دست بیاید. توجه کنید که با این کار نمودار در امتداد محور طول‌ها منقبض می‌شود.

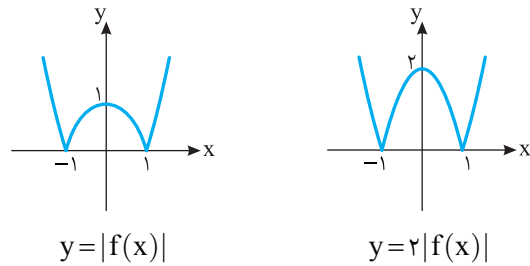
۱۴- گزینه ۱ باید طول هر نقطه از نمودار تابع f را در $\frac{1}{2}$ ، یعنی ۲، ضرب کنیم تا نمودار تابع $y = f(\frac{1}{2}x)$ به دست بیاید. توجه کنید که با این کار، نمودار در امتداد محور طول‌ها منبسط می‌شود.

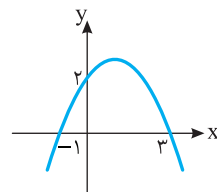
۱۵- گزینه ۲ برای رسم نمودار تابع $y = f(2x-1)$ کافی است ابتدا نمودار تابع $y = f(x)$ را یک واحد به سمت راست منتقل کنیم تا نمودار تابع $y = f(x-1)$ رسم شود. سپس در نمودار اخیر طول نقاط را بر ۲ تقسیم می‌کنیم تا نمودار تابع $y = f(2x-1)$ به دست آید. توجه کنید که با این کار نمودار در راستای محور طول‌ها منقبض می‌شود.

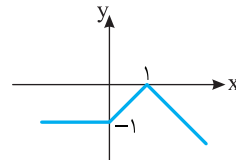
۷- گزینه ۱ ابتدا نمودار تابع $y = |f(x)|$ را رسم می‌کنیم. برای این کار، قرینه قسمتی را که زیر محور x است نسبت به محور x رسم می‌کنیم، سپس قسمتی را که زیر محور x است حذف می‌کنیم. اکنون، نمودار تابع $|f|$ را در امتداد محور y با ضریب ۲ به طور عمودی منبسط می‌کنیم تا نمودار تابع $y = 2|f(x)|$ به دست بیاید.

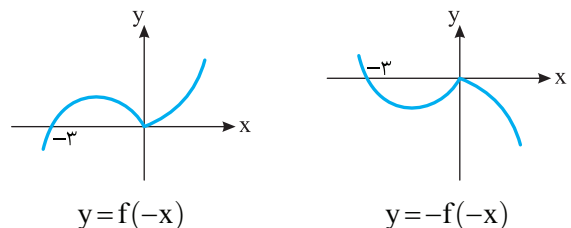
۸- گزینه ۳ باید قرینه نمودار تابع f را نسبت به محور y رسم کنیم تا نمودار تابع $y = f(-x)$ به دست بیاید.

۹- گزینه ۱ باید قرینه نمودار تابع f را نسبت به محور y رسم کنیم تا نمودار تابع $y = f(-x)$ به دست بیاید.

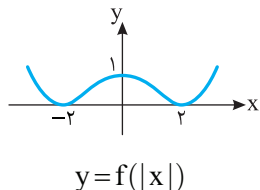
۱۰- گزینه ۴ ابتدا قرینه نمودار تابع f را نسبت به محور y رسم می‌کنیم تا نمودار تابع $y = f(-x)$ به دست بیاید. سپس قرینه نمودار این تابع را نسبت به محور x رسم می‌کنیم تا نمودار تابع $y = -f(-x)$ به دست بیاید.

۱۱- گزینه ۲ ابتدا نمودار تابع f را ۲ واحد به سمت چپ انتقال می‌دهیم تا نمودار تابع $y = f(2+x)$ به دست بیاید. سپس قرینه این نمودار را نسبت به محور y رسم می‌کنیم تا نمودار تابع $y = f(2-x)$ به دست بیاید.

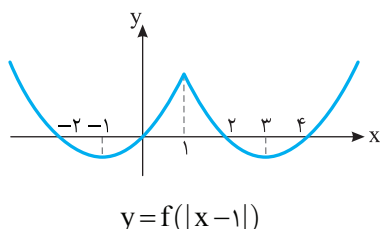
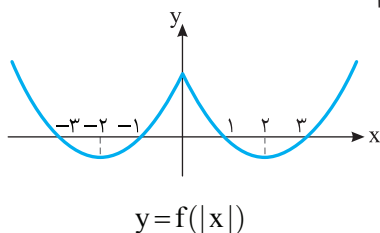
۱۹- گزینه ۳ برای رسم نمودار تابع $y=f(|x|)$ ، قسمتی

از نمودار تابع f را که سمت چپ محور y است حذف می‌کنیم و قرینه قسمتی را که سمت راست محور y است نسبت به محور y رسم می‌کنیم.

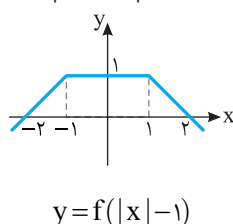
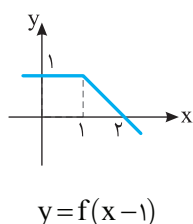
۲۰- گزینه ۴ توجه کنید که اگر ابتدا نمودار تابع

$y=f(|x|)$ را رسم کنیم، سپس آن را یک واحد به سمت راست منتقل کنیم نمودار تابع $y=f(|x-1|)$ به دست می‌آید. برای رسم نمودار تابع $y=f(|x|)$ کافی است قسمتی از نمودار تابع f را که سمت چپ محور y است حذف کنیم و قرینه قسمتی را که سمت راست محور y است نسبت به محور y رسم کنیم.

۲۱- گزینه ۱ ابتدا نمودار تابع $g(x)=f(x-1)$ را رسم

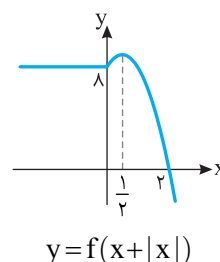
می‌کنیم. برای این کار، نمودار تابع $y=f(x)$ را یک واحد به سمت راست منتقل می‌کنیم. اکنون نمودار تابع $y=g(|x|)$ را رسم می‌کنیم. برای این کار، قسمتی را که سمت چپ محور y است حذف می‌کنیم و قرینه قسمت سمت راست را نسبت به محور y رسم می‌کنیم.

۱۶- گزینه ۲ توجه کنید که

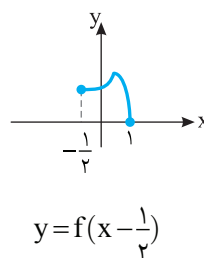
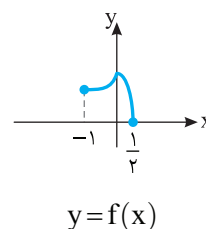
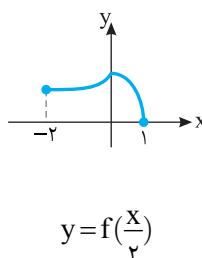
$$y = \begin{cases} f(x+x) & x \geq 0 \\ f(x-x) & x < 0 \end{cases} = \begin{cases} f(2x) & x \geq 0 \\ f(0) & x < 0 \end{cases}$$

بنابراین باید روی بازه $[0, +\infty)$ نمودار تابع $y=f(2x)$ را رسم کنیم. یعنی باید روی بازه $[0, +\infty)$ طول هر نقطه روی نمودار f را در $\frac{1}{2}$ ضرب کنیم. با این کار نمودار f روی این بازه در امتداد محور طول‌ها منقبض می‌شود. نمودار تابع مورد نظر روی بازه $(-\infty, 0)$ خط ثابت $y=f(0)=8$ است.

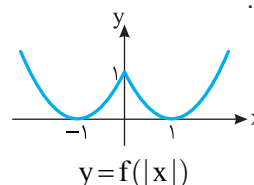
۱۷- گزینه ۱ اگر طول نقاط نمودار تابع $y=f(\frac{x}{2})$ را

نصف کنیم، نمودار تابع $y=f(\frac{2x}{2})=f(x)$ به دست می‌آید و اگر این نمودار را نیم واحد به سمت راست منتقل کنیم، نمودار تابع $y=f(x-\frac{1}{2})$ رسم می‌شود.

۱۸- گزینه ۴ برای رسم نمودار تابع $y=f(|x|)$ ، قسمتی

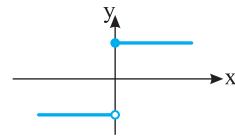
از نمودار تابع f را که سمت چپ محور y است حذف می‌کنیم و قرینه قسمتی را که سمت راست محور y است نسبت به این محور رسم می‌کنیم.

۲۲- گزینه ۳ اگر $x \geq 0$ ، آن گاه $g(x) = |f(x)|$ ، بنابراین،

باید به ازای $x \geq 0$ نمودار تابع $y = |f(x)|$ را رسم کنیم. برای این کار، به ازای $x \geq 0$ ، قرینه قسمتی از نمودار f را که زیر محور x است نسبت به محور x رسم می کنیم و قسمتی را که زیر محور x است حذف می کنیم.

اگر $x < 0$ ، آن گاه $g(x) = f(|x|)$ ، بنابراین، باید به ازای $x < 0$ نمودار تابع $y = f(|x|)$ را رسم کنیم. برای این کار، به ازای $x < 0$ ، قسمتی از نمودار f را که سمت چپ محور y است حذف می کنیم و قرینه قسمتی از نمودار f را که سمت راست محور y است نسبت به این محور رسم می کنیم.

۲۳- گزینه ۳ اگر نمودار تابع f را یک واحد به سمت چپ

منتقل کنیم، نمودار تابع $y = f(x+1)$ به دست می آید. اگر این نمودار را یک واحد به سمت بالا منتقل کنیم، نمودار تابع $y = f(x+1)+1$ به دست می آید. اگر نمودار اخیر را نسبت به محور عرض ها قرینه کنیم، نمودار تابع $y = f(-x+1)+1$ به دست می آید.

۲۴- گزینه ۴ اگر نمودار تابع f را یک واحد به سمت راست منتقل کنیم، نمودار تابع $y = f(x-1)$ به دست می آید. اگر عرض نقاط این نمودار را دو برابر کنیم، نمودار تابع $y = 2f(x-1)$ به دست می آید و اگر طول نقاط نمودار اخیر را نصف کنیم، نمودار تابع $y = 2f(2x-1)$ به دست می آید.

۲۵- گزینه ۲ اگر نمودار تابع f را یک واحد به سمت چپ

و یک واحد به پایین منتقل کنیم، نمودار تابع $y = f(x+1)-1$ به دست می آید. اگر طول نقاط این نمودار را دو برابر کنیم، نمودار تابع $y = f(\frac{x}{2}+1)-1$ به دست می آید و اگر عرض نقاط

نمودار اخیر را دو برابر کنیم، نمودار تابع $y = 2(f(\frac{x}{2}+1)-1)$ به دست می آید. پس ضابطه تابعی که نمودار آن به دست آمده به صورت $y = 2f(\frac{x}{2}+1)-2$ است.

۲۶- گزینه ۲ اگر نمودار تابع $g(x) = f(2x)-1$ را یک

واحد به سمت راست منتقل کنیم، نمودار تابع $y = f(2(x-1)-1)$ به دست می آید. اگر طول نقاط این نمودار را نصف کنیم، نمودار تابع $y = f(2(2x-1))-1 = f(4x-2)-1$ به دست می آید و اگر عرض نقاط این نمودار را دو برابر کنیم، نمودار تابع $y = 2(f(4x-2)-1)$ به دست می آید. پس ضابطه تابعی که نمودار آن به دست آمده به صورت $y = 2f(4x-2)-2$ است.

۲۷- گزینه ۱ اگر نمودار تابع $y = \sqrt{x}$ را نسبت به محور

عرض ها قرینه کنیم، نمودار تابع $y = \sqrt{-x}$ به دست می آید. اگر نمودار به دست آمده را یک واحد به سمت راست منتقل کنیم، نمودار تابع $y = \sqrt{-(x-1)}$ به دست می آید. اگر این نمودار را مجدداً نسبت به محور عرض ها قرینه کنیم، نمودار تابع $y = \sqrt{-(-x-1)}$ به دست می آید. بنابراین نمودار نهایی متعلق به تابع $y = \sqrt{x+1}$ است.

۲۸- گزینه ۴ وقتی طول نقاط نمودار تابع $y = \sqrt{x-1}$ را

سه برابر می کنیم نمودار تابع $y = \sqrt{\frac{x}{3}-1}$ رسم می شود و وقتی عرض نقاط این نمودار را نصف می کنیم نمودار تابع $y = \frac{1}{2}\sqrt{\frac{x}{3}-1}$ به دست می آید. اگر این نمودار را نسبت به محور عرض ها قرینه کنیم، نمودار تابع $y = \frac{1}{2}\sqrt{-\frac{x}{3}-1}$ به دست می آید و اگر نمودار اخیر را یک واحد به سمت راست منتقل کنیم، نمودار تابع $y = \frac{1}{2}\sqrt{-\frac{(x-1)}{3}-1}$ به دست می آید. بنابراین ضابطه تابعی که نمودار آن رسم شده است به صورت $y = \frac{1}{2}\sqrt{-\frac{x}{3}-\frac{2}{3}}$ است.

۲۹- گزینه ۱ وقتی نمودار تابع $y = \sin(\frac{x}{2})$ را یک واحد به

سمت راست منتقل می کنیم نمودار تابع $y = \sin(\frac{x-1}{2})$ به دست

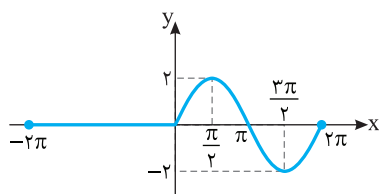
می آید. اگر طول نقاط این نمودار را نصف کنیم، نمودار تابع $y = \sin(\frac{2x-1}{2})$ به دست می آید. اکنون اگر این نمودار یک

واحد به سمت راست منتقل شود، نمودار تابع $y = \sin(\frac{2(x-1)-1}{2})$ به دست می آید و اگر این نمودار را نسبت به محور عرض ها قرینه

کنیم، نمودار تابع $y = \sin(\frac{2(-x-1)-1}{2})$ به دست می آید که

پس از ساده کردن به صورت $y = \sin(-x-\frac{3}{2})$ یا به صورت

$y = -\sin(x+\frac{3}{2})$ در می آید.

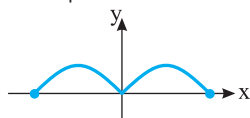

$$y = \sin|x| + \sin x$$

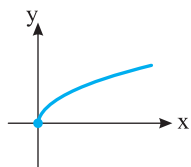
۳۳- گزینه ۳ راهحل اول توجه کنید که

$$f(x) = \begin{cases} \sin(-x) & -\pi \leq x < 0 \\ \sin x & 0 \leq x \leq \pi \end{cases} = \begin{cases} -\sin x & -\pi \leq x < 0 \\ \sin x & 0 \leq x \leq \pi \end{cases}$$

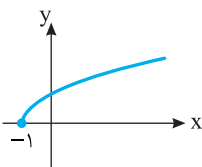
بنابراین، باید روی بازه $[-\pi, 0]$ قرینه نمودار تابع $y = \sin x$ را نسبت به محور x رسم کنیم که نمودار تابع $y = -\sin x$ روی این بازه می‌شود و روی بازه $[0, \pi]$ نمودار تابع $y = \sin x$ را رسم کنیم. **راهحل دوم** ابتدا نمودار تابع g با ضابطه $g(x) = \sin x$ و دامنه $[-\pi, \pi]$ را رسم می‌کنیم. اکنون توجه کنید که $f(x) = g(|x|)$ ، در نتیجه، کافی است نمودار تابع $y = g(|x|)$ را رسم کنیم. برای این کار، قسمتی از نمودار تابع g را که سمت چپ محور y است حذف می‌کنیم و قرینه قسمتی را که سمت راست محور y است نسبت به محور y رسم می‌کنیم.

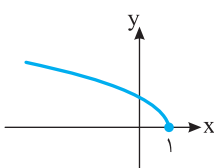
۳۴- گزینه ۲ ابتدا نمودار تابع $y = \sqrt{x}$ را یک واحد به سمت چپ منتقل می‌کنیم تا نمودار تابع $y = \sqrt{x+1}$ به دست آید. سپس این نمودار را نسبت به محور عرض‌ها قرینه می‌کنیم تا نمودار تابع $y = \sqrt{-x+1}$ به دست آید و در آخر این نمودار را نسبت به محور طول‌ها قرینه می‌کنیم تا نمودار تابع $y = -\sqrt{1-x}$ به دست آید.

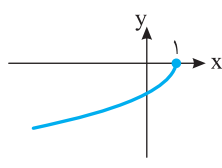
$$y = \sqrt{x}$$

$$y = \sqrt{x+1}$$

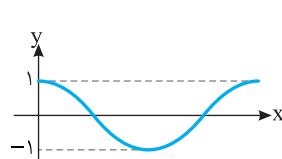
$$y = \sqrt{-x+1}$$

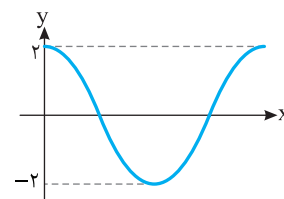
$$y = -\sqrt{1-x}$$

۳۰- گزینه ۴ نمودار تابع $y = -2 \cos x$ از دو برابر کردن

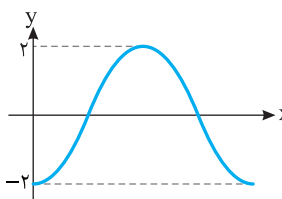
عرض نقاط در نمودار تابع $y = \cos x$ و سپس قرینه کردن آنها نسبت به محور x به دست می‌آید.

$$y = \cos x$$

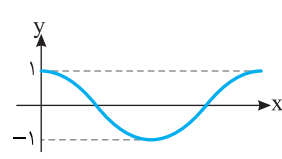
$$y = 2 \cos x$$

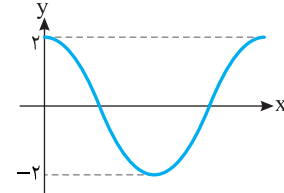
$$y = -2 \cos x$$

۳۱- گزینه ۲ ابتدا عرض نقاط نمودار تابع $y = \cos x$ را

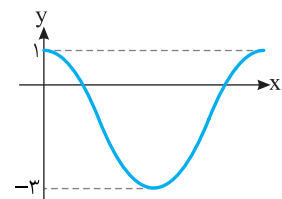
دو برابر می‌کنیم تا نمودار تابع $y = 2 \cos x$ به دست آید. نمودار به دست آمده را یک واحد به پایین منتقل می‌کنیم تا نمودار تابع $y = 2 \cos x - 1$ به دست آید.

$$y = \cos x$$

$$y = 2 \cos x$$

$$y = 2 \cos x - 1$$

۳۲- گزینه ۳ توجه کنید که

$$f(x) = \begin{cases} \sin(-x) + \sin x & -2\pi \leq x < 0 \\ \sin x + \sin x & 0 \leq x \leq 2\pi \\ 0 & -2\pi \leq x < 0 \\ 2 \sin x & 0 \leq x \leq 2\pi \end{cases}$$

بنابراین نمودار تابع روی بازه $[-2\pi, 0]$ خط ثابت $y = 0$ است، و روی بازه $[0, 2\pi]$ نمودار تابع $y = 2 \sin x$ است. برای رسم نمودار تابع $y = 2 \sin x$ روی بازه $[0, 2\pi]$ باید عرض هر نقطه روی نمودار تابع $y = \sin x$ را در ۲ ضرب کنیم.